

Збірник наукових матеріалів
XXXV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

28 жовтня 2019 року

Частина 6

м. Вінниця

Світові тенденції сучасних наукових досліджень, XXXV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 28 жовтня 2019 року. – Ч.6, с. 84.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXV Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Світові тенденції сучасних наукових досліджень», 28 жовтня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
2018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Юридичні науки

<i>Бражник О.Г.</i> ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	5
<i>Власюк Ю.В.</i> ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	9
<i>Володько С.С.</i> КОРОТКИЙ ДИСПУТ ЩОДО АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПОЛІЦЯ ТА СУСПІЛЬСТВО – СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ, СПІВПРАЦІ ТА ВЗАЄМОДІЇ.....	13
<i>Іванова В.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ПРОФЕСІЙНИХ ФУТБОЛІСТІВ	16
<i>Кудінова К.А.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПІДСУДНОСТІ.....	19
<i>Кутікова М.Г.</i> ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЄС..	22
<i>Кутікова М.Г.</i> ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЄС У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ (АДАПТАЦІЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС)	30
<i>Малик В.Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ (НЕМАЙНОВОЇ) ШКОДИ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ.....	36
<i>Малофій К.А.</i> РОЛЬ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	40
<i>Матвієнко І.В.</i> ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ – ВЛАСНИКІВ КВАРТИР В БУДИНКАХ ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНИХ КООПЕРАТИВІВ	44
<i>Мілевська М.І.</i> ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНСУЛЬСЬКОЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ТА АПОСТИЛЯЦІЇ	49
<i>Молчанова В.П.</i> СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	53
<i>Muzychuk E.O.</i> ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES OF DIGITIZATION OF SOCIAL RELATIONS.....	57
<i>Попов Д.С.</i> СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА В ДРАМІ ІВАНА ФРАНКА «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ»	59

<i>Седова П.І.</i> СУДОВІ РІШЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КЛАСИ- ФІКАЦІЇ	63
<i>Стадник О.В.</i> АНАЛІЗ ОКРЕМИХ СТАТЕЙ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 1076, ПРИЙНЯТОГО ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ 19.09.2019	66
<i>Ткач А.М.</i> СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	69
<i>Федорова С.В., науковий керівник Федорова О.А.</i> СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПЕРТНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В ГАЛУЗІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В ВИПАДКАХ СЕКСУАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ ЩОДО ДІТЕЙ.....	72
<i>Фанчук Т.А.</i> ЗЛІСНА НЕПОКОРА НА ДЕРЖАВНОМУ КОРДОНІ УРАЇНИ....	78

ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

*Бражник Олена Григорівна,
студентка 2 курсу групи ПІ-22
Полтавський юридичний інститут
НЮУ ім. Ярослава Мудрого
м.Полтава, Україна*

Головним чинником, що формує уявлення про певну галузь права є сукупність відносин, які цією галуззю регулюються та становлять її предмет. Для сучасного законодавства України визначення предмета адміністративного права є дуже важливим. Встановлення предмета має стати важливим етапом оновлення адміністративно-правових інституцій та формування правової держави і громадянського суспільства.

Процес формування предмета адміністративного права пройшов декілька етапів. У радянський період під предметом адміністративного права розуміли відносини, що існують у сфері державного управління та виконавчо-розпорядчої діяльності. Саме таке розуміння предмета зберігалось до 90-х років минулого століття. Для того, щоб підтвердити цю думку необхідно звернутися до наукових праць радянських вчених та їхнього розуміння предмета адміністративного права [1, с. 60].

Радянський вчений-адміністративіст В.Ф.Дерюжинський мав власне уявлення про предмет адміністративного права. На його думку, головними складовими предмета є окремі галузі державної діяльності, завдання яких полягає в охороні громадського порядку та спокою.

У свою чергу, аналіз наукових досліджень В.В. Івановського дозволяє стверджувати, що він обмежував регулюючий вплив норм адміністративного права сферою внутрішнього управління, виокремлюючи в ній такі основні напрями діяльності уповноважених суб'єктів – соціально-культурний, господарський та захисний (охорона громадської безпеки).

Ю. М. Козлов у 1995 р. зазначав, що предметом адміністративного права є

відносини, що виникають, змінюються та припиняються у сфері державного управління. У зв'язку з таким розумінням починає формуватися українська концепція цієї юридичної галузі [1, с. 61 - 62].

Варто зазначити, що на першому етапі уявлення про предмет адміністративного права в Україні ґрунтуються на традиціях і знаннях радянської правової школи. Відповідно до них зміст цього поняття становлять однорідні відносини у сфері державно-управлінської спрямованості.

Зміни, що сталися в економічній та соціальних сферах сприяли накопиченню нових знань про предмет адміністративного права. Розпочинається другий етап становлення даного поняття. На основі нових знань відбувається формування нових за своїм змістом суспільних відносин. З'являється потреба в їх юридичному забезпеченні. Правове осмислення нових закономірностей суспільного розвитку спонукає до нового розуміння ролі права і зв'язків між державою і громадянином. Саме ці обставини сприяють реформуванню як адміністративного права в загалом, так і його предмета.

Поняття предмета адміністративного права стає більш широким і виходить за межі державного управління. Про це, насамперед, свідчать його визначення у навчальній літературі. О.М. Бандурка у своєму підручнику під предметом адміністративного права розуміє відносини, що здебільшого формуються у сфері управління державою.

Ю.П. Битяк до предмета адміністративного права включає відносини, які пов'язані з: 1) діяльністю органів державної влади, державних установ, підприємств, організацій; 2) діяльністю органів виконавчої влади; 3) діяльністю органів місцевого самоврядування; 4) діяльністю недержавних суб'єктів, яким делегуються повноваження органів виконавчої влади; 5) здійсненням правосуддя у формі адміністративного судочинства [2, с. 164 - 165].

У наукових джерелах відбувається дослідження тенденцій розвитку адміністративного права та обґрунтування нової структури його предмета. На другому етапі розвитку предмета адміністративного права стає зрозумілим наступне:

- До предмета починають включати управлінські відносини, які разом з

відносинами державного управління утворюють відносини публічного управління;

- Крім управлінських до предмета адміністративного права включають відносини, що виникають при здійсненні правосуддя у формі адміністративного судочинства. Це відносини відповідальності суб'єктів владних повноважень за неправомірні діяння;

- До предмета входять відносини відповідальності за порушення встановлених правил, тобто відносини адміністративної відповідальності [3, с. 37].

Третій етап становлення предмета адміністративного права характеризується узагальненням та систематизацією емпіричних і теоретичних даних за допомогою системного підходу. Головним питанням в цей період є з'ясування наявності або відсутності в сукупності структурних елементів предмета адміністративного права інтегративних якостей. Важливість цього питання полягає в тому, що відсутність таких якостей ставила б під сумнів єдність предмета адміністративного права.

Сукупність відносин, які на третьому етапі регулюються адміністративним правом, перетворюють у систему, а отже, і у предмет галузі стає системним утворенням. До його складу входять такі категорії «публічна адміністрація», «публічне адміністрування», «відносини адміністративних зобов'язань» [3, с. 39].

«Публічна адміністрація» вже фактично посідає місце, яке у радянському адміністративному праві належало категорії «державне управління». Сьогодні наукове осмислення і подальша розробка теорії публічної адміністрації є одним із головних напрямів доктринального оновлення адміністративного права України.

«Публічне адміністрування» – це виконання публічною адміністрацією правоохоронної функції, що означає системну діяльність всіх структурних утворень, які мають таку функцію.

Наступним системоутворюючим для предмета адміністративного права елементом є категорія «відносини адміністративних зобов'язань». Сутність цих відносин обумовлена змістом норм Конституції України щодо відповідальності

держави перед людиною, визнання головним обов'язком держави утвердження і забезпечення прав і свобод людини, верховенства права, обмеження повноважень і дій публічної адміністрації Конституцією та законами України [3, с. 39].

З моменту здобуття Україною статусу правової та демократичної держави, що насамперед зумовлено прийняттям Конституції 1996 р. та розробленням Концепції адміністративного права у 1998 р. відбувається модифікація даної галузі права. Норми адміністративного права сприяють захисту прав і свобод людини, гарантують захист законних інтересів громадян у сфері публічного управління. Особливе значення в цьому аспекті мають погляди професора В.Б. Авер'янова, який наполягав на соціальному призначенні цієї галузі. Відповідно, зазнає змін і предмет адміністративного права. В.Б. Авер'янов під цим поняттям розуміє суспільні відносини, які формуються в ході забезпечення органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також в процесі державного і самоврядного управління в сферах соціально-економічного й адміністративно-політичного розвитку та охорони громадського порядку [4, с. 14].

Третій етап триває донині, оскільки предмет адміністративного права досить часто обговорюється на сторінках наукової та навчальної літератури, проте досі науковці не дійшли однозначного висновку щодо його розуміння.

Отже, адміністративне право є однією з головних галузей в сучасній Україні. Відносини, які регулюються нормами цієї галузі становлять її предмет. У своєму розвитку він пройшов три головні етапи, що відрізняються обсягом та видом регульованих відносин. Перший етап вважається радянським, предметом адміністративного права виступали відносини у сфері державного управління. На другому етапі розуміння предмета виходить за межі державного управління. Третій етап пов'язаний з узагальненням знань про предмет адміністративного права. Варто зазначити, що науковці не однаково трактують дане поняття і єдиного розуміння на сьогоднішній день не існує.

Література:

1. Лютиков П. Трансформація предмету адміністративного права та його складових: аналіз адміністративно-правової літератури кінець ХІХ ст. – 1917 р. // Публічне право, 2016. – №1. – с. 59 – 64.
2. Мельник Р. Предмет адміністративного права // Право України, 2018. – №3. – с. 159 – 182.
3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. В.В. Коваленко // Нац. акад. внутр. справ України. - К.: Юрінком Інтер, 2012. - 805 с.
4. Авер'янов В. Нова доктрина українського адміністративного права: концептуальні позиції. // Право України. 2006. – № 5. – С. 11–17.

УДК 34

Юридичні науки

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Власюк Ю.В.,

студент юридичного факультету

Львівський державний університет внутрішніх справ

м. Львів, Україна

На початку 70-х років двадцятого століття, у зв'язку із масовим забрудненням навколишнього середовища, виникає розробка нового виду юридичної відповідальності - еколого-правової. Актуальним це питання залишається і досі, оскільки стан навколишнього середовища тільки погіршився.

Одним із перших, хто звернув увагу на необхідність виділяти цю форму юридичної відповідальності, був професор В. В. Петров, висловивши думку, що екологічно-правова відповідальність – це комплексний міжгалузевий інститут різних галузей права, що складається з двох груп норм і відповідних правовідносин: а) які виникають з приводу порушення норм природоохоронного законодавства; б) які тривають у зв'язку із застосуванням санкцій (кримінальної, адміністративної, цивільної відповідальності) за допущені порушення. Згодом учений дійшов висновку, що екологічно-правова відповідальність – це

комплексний міжгалузевий інститут екологічного права, оскільки він охоплює норми різних галузей права, зберігаючи при цьому їх внутрішню єдність. Отже, якщо за правопорушення в галузі екології застосовуються традиційні види відповідальності (кримінальна, адміністративна, майнова чи дисциплінарна), то сукупність цих видів відповідальності, як вважає В. В. Петров, можна назвати екологічноправовою відповідальністю [1, с. 13].

А наприклад професор В.М. Яковлєєв підкреслює, що юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства виражається у застосуванні державними органами примусових заходів майнового і особистого характеру підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян, які порушили екологічне та інше законодавство [2, с. 3]. Звичайно, з такою думкою можна погодитися, але я вважаю дану дефініцію неповною тому, що в науці екологічного права виділяється чотири види відповідальності: цивільна, адміністративна, кримінальна та дисциплінарна. Крім того усі ці види закріплені у статті 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Для того щоб чіткіше і зрозуміліше висловити свою позицію потрібно коротко охарактеризувати усі види відповідальності.

Кримінальна відповідальність передбачається за екологічні злочини, які передбачені у Кримінальному кодексі України, зокрема, розділі восьмому Особливої частини під назвою «Злочини проти довкілля». Такі діяння характеризуються великою суспільною небезпекою та містять усі склади злочину. Також в кодексі передбачається покарання за кожне із таких діянь, залежно від ступеню тяжкості злочину. Серед них є порушення екологічної безпеки, незаконне полювання, забруднення моря, забруднення або псування земель та ін.

Найпоширенішою є адміністративна відповідальність. Передусім зазначимо, що поняття адміністративної відповідальності не має свого законодавчого закріплення, але є предметом наукових досліджень. Так, І. А. Беленчук вважає, що адміністративна відповідальність являє собою різновид юридичної відповідальності, наслідок невиконання чи неналежного виконання особою норм адміністративного законодавства, відбиття невідворотності реагування

держави на адміністративні правопорушення (проступки). В. К. Колпаков та О. В. Кузьменко, у свою чергу, під адміністративною відповідальністю розуміють примусове, з додержанням встановленої процедури, застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником [3, с. 69]. На мою думку, адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення – це є застосування заходів адміністративного впливу, за допомогою яких попереджаються правопорушення пов'язані із охороною навколишнього середовища. Її суть полягає у попередженні більш тяжких діянь – злочинів. Така ситуація склалася тому, що процедура притягнення до відповідальності дозволяє оперативно реагувати на правопорушення, застосовується до широкого кола осіб та заключається в основному у накладенні штрафів. Перелік адміністративних правопорушень міститься у Кодексі України про адміністративні правопорушення. Серед них, зокрема, є такі як: самовільне зайняття земельної ділянки, порушення законодавства про Державний земельний кадастр, знищення межових знаків, порушення правил водокористування, засмічення лісів відходами, порушення вимог пожеженої безпеки в лісах та ін. Дивлячись на ці правопорушення дійсно розумієш, що вони частими у нашому житті.

Наступним видом відповідальності є цивільна. Суть її полягає у тому, що шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, підлягає компенсації в повному обсязі. Особи, яким завдано такої шкоди, мають право на відшкодування неодержаних прибутків за час, необхідний для відновлення здоров'я, якості навколишнього природного середовища, відтворення природних ресурсів до стану, придатного для використання за цільовим призначенням.

Особи, що володіють джерелами підвищеної екологічної небезпеки, зобов'язані компенсувати заподіяну шкоду громадянам та юридичним особам, якщо не доведуть, що шкода виникла внаслідок стихійних природних явищ чи навмисних дій потерпілих [4]. Отже, головним завданням цього виду відповідальності є відшкодування шкоди.

І останнім видом відповідальності є дисциплінарна. Для застосування такого виду відповідальності необхідні пені умови – трудові відносини. Саме відсутність визначення цього виду відповідальності робить дефініцію Яковлєєва неповною, оскільки він визначає, що тільки держава може використовувати примусові заходи, а дисциплінарна передбачає використання примусових заходів ще й роботодавця або уповноваженою ним особою до працівника.

Я вважаю, що дефініція Петрова була більш вдалою аніж Яковлєєвої. Він зазначив, що юридична відповідальність за екологічні правопорушення є міжгалузевою та включає в себе різні види відповідальності, тому я підтримую саме його думку.

Отже, враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що юридична відповідальність за екологічні правопорушення є комплексним інститутом екологічного права, що включає в себе різні галузі та запобігає вчиненню екологічних злочинів за допомогою попередження їх адміністративними стягненнями.

Література:

1. Ю.В. Корнєєв, М.В Садовський. Юридична відповідальність за екологічні порушення. *Юридичний вісник*. № 1 (34). 2015. С. 181
2. Н.В. Ільків. Місце юридичної відповідальності за екологічні правопорушення у системі юридичної відповідальності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. № 2. 2008. С. 1-9
3. В.І. Книш. Особливості адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у галузі охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів. *Право і безпека*. №1 (38). 2011. С. 68-71
4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

КОРОТКИЙ ДИСПУТ ЩОДО АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПОЛІЦІЯ ТА СУСПІЛЬСТВО – СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ, СПІВПРАЦІ ТА ВЗАЄМОДІЇ.

Володько С.С.

*Курсант факультету
підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції України
Луганський державний університет
внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка,
м. Северодонецьк, Україна*

Національна поліція України – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки. Поліція призначена для захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства; для протидії злочинності, охорони громадського порядку, власності та для забезпечення громадської безпеки. [Стаття 1]

Оскільки поліція як виконавчий орган має завдання не тільки відповідно до закону переслідувати злочини, діючи у рамках кримінального процесу, а й у межах компетенції реалізує державну політику у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху, організації роботи дозвільної системи, превентивної та профілактичної діяльності, запобігання та припинення насильства в сім'ї.

Тобто провідними функціями превентивної діяльності поліцейських є профілактика, відвернення правопорушень, попередження, охорона, припинення правопорушень, забезпечення, запобіжна. Для виконання цих повноважень, покладених на підрозділи превентивної діяльності органів Національної поліції, на засадах партнерства організовує роботу за такими напрямками: протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення; співпраця з органами місцевого самоврядування,

представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків; визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості. [Положення 2 Частини II]

Всі ці заходи безпосередньо спрямовані на підтримку здорових стосунків співробітників підрозділів Національної поліції України з громадськістю на засадах довіри та співпраці. Такий підхід роботи з населенням допоможе громадянам повідомляти поліції про проблеми у сфері безпеки та спільно з поліцією шукати рішення для їх подолання.

Місцева поліція у плануванні роботи буде враховувати думку населення з питань безпеки. А на підставі цієї інформації формуватимуться місцеві програми із підвищення безпеки. Запровадження інноваційних платформ комунікації з населенням (онлайн-платформи, створення «карт злочинності», тематичні зустрічі, спільні ініціативи тощо) допоможе мешканцям швидше отримувати реакцію на свої звернення та ефективніше вирішувати проблеми з безпекою. За рахунок більш тісної комунікації та взаємодії між населенням і поліцією збільшиться рівень поінформованості людей про те, що робить поліція, яка її роль, права та обов'язки. Зосередження уваги на причинах злочинів дозволить завчасно попереджати їх. Громада зможе контролювати діяльність поліції, отримувати актуальну інформацію про стан безпеки за місцем проживання. Критерієм оцінки роботи поліції стане те, як поліція вирішує проблеми у сфері безпеки, визначені населенням. При цьому саму оцінку також даватимуть представники громад, органів місцевого самоврядування, незалежні експерти. [ст. 42]

Впроваджені заходи повинні вплинути на вирішення проблеми реформи 4 серпня 2015 року (підписання закону "Про Національну поліцію", яким скасував норми про міліцію), наслідки якої на теперішній час спричинили 126 тисяч штатних посад при некомплекті 17 тисяч посадових місць. Ця проблема спричиняє не-

обхідність взаємодії поліції і населення на засадах партнерства. Завдяки залученню людей (наприклад, спільне патрулювання, нагляд за територією і вчасне інформування патрульних) поліція зможе ефективніше запобігати новим правопорушенням. Як наслідок, поменшає роботи, пов'язаної із реагуванням на вчинені правопорушення і розслідуванням скоєних злочинів. Співпраця з активними мешканцями дозволить заручитись підтримкою громади і будувати довіру між поліцейськими та мешканцями. Вирішення проблем, які турбують громаду, сприяє формуванню позитивного іміджу поліції. Співпрацюючи з громадою, поліція має можливість підвищувати обізнаність мешканців про свою роботу (наприклад, про межі компетенції поліцейських або про альтернативні шляхи вирішення проблем). А це дозволить в подальшому зменшити навантаження на патрульну поліцію.

Безпека – одна з найважливіших цінностей для людини, а співпраця поліції та громади – найкращий спосіб її гарантувати. Наскільки часто ми стикаємось з тим, що не чуємо одне одного? Нам складно побудувати діалог. Ми перекладаємо відповідальність один на одного. Але у питаннях безпеки, якщо ми хочемо, аби наша громада була комфортною для існування, то без довіри й діалогу ми не можемо зробити простір навколо себе, де було б не страшно пересуватись вулицями чи просто звернутись до перехожого. Кожен з нас є частиною суспільства, і безпека - наша спільна відповідальність. Побудова партнерства між поліцією і суспільством є складним і багатоступеневим процесом, який потрібно розглядати комплексно і глобально.

Література:

1. Закон України «Про Національну поліцію» — Редакція від 01.01.2019. [Стаття 1]
2. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» —Прийняття від 28.07.2017. [Положення 2 Частини II]
3. Книга «Community Policing» 5 видання 2009 року; Віктор Е. Капелер, Ларрі К. Гейнс. [ст. 42]

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ПРОФЕСІЙНИХ ФУТБОЛІСТІВ

*Іванова В. С.,
студентка 3 курсу
господарсько-правового факультету
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
Науковий керівник:
кюн., доцент кафедри трудового права
Сільченко Сергій Олександрович*

Одним із напрямків спорту в Україні відповідно до ст. 1 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» є професійний спорт [1]. Відносини, що виникають під час правового врегулювання цієї сфери, мають низку особливостей. Зокрема, ст. 38 профільного закону передбачає, що спортсмен набуває статусу спортсмена-професіонала з моменту укладення контракту з відповідними суб'єктами сфери фізичної культури і спорту про участь у змаганнях серед спортсменів-професіоналів [1]. Отже, основним документом, який визначає умови праці професійного спортсмена, є контракт.

Кодекс законів про працю України (тут і далі – КЗпП) надає лише визначення контракту, не встановлюючи жодних особливостей регулювання праці професійних спортсменів. Так, згідно зі ст. 21 КЗпП контракт є особливою формою трудового договору, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін [2]. Відсутність послідовно та системно викладених положень щодо регулювання праці спортсменів-професіоналів, як справедливо зазначає О. Кампі, є недоліком трудового законодавства України [3, С.19]. Більш детально права та обов'язки обох сторін регулюються самим контрактом, який часто поєднує трудові та цивільно-правові підходи до регулювання, а також Регламентами та іншими актами спортивних організацій.

Дослідники поділяють цивільно-правові договори у сфері професійно-спортивної діяльності на організаційні, які забезпечують правовий зв'язок між спортивним клубом та спортсменом (контракти про спортивну діяльність, трансферні контракти), і обслуговуючі, що забезпечують спортивній організації можливість здійснювати спортивно-комерційну діяльність [4, С. 19].

Розглянемо специфіку трансферних контрактів у футболі, які виступають формою угоди між клубами про перехід футболіста з одного клубу до іншого. Єдиного уніфікованого документа, який би встановлював загальні правила щодо укладення трансферних контрактів, на даний час немає. Нині склалась практика, за якою сторони домовляються про такі умови на власний розсуд. Але певні аспекти здійснення трансферів визначені Регламентом футболу України зі статусу і трансферу футболістів (тут і далі – Регламент) [5].

Зокрема, у ст. 13 Регламенту передбачено, що футболіст має право на трансфер до іншого клубу, який знаходиться на території України або за її межами, у разі: 1.1. закінчення строку дії контракту; 1.2. офіційного оформлення угоди між клубом та футболістом про дострокове розірвання контракту; 1.3. дострокового розірвання контракту при порушенні клубом законодавства України про працю, а також невиконання контрактних зобов'язань клубом або футболістом.

Якщо строк дії контракту з футболістом не закінчився, трансфер можливий у разі згоди всіх зацікавлених сторін (футболіст, колишній та новий клуби). При цьому, відповідно до ст. 14 Регламенту трансфер футболіста на визначений строк вважається трансфером на правах оренди. Перехід на правах оренди регламентується тими ж правилами, що діють стосовно трансферу футболістів-професіоналів, включаючи положення про компенсації за підготовку [5, С.26-27].

Компенсація за підготовку виплачується клубу (клубам), що підготував (підготували) футболіста: 1) при підписанні футболістом його першого контракту в якості професіонала; 2) при кожному переході професіонала до закінчення сезону, в межах якого йому виповниться 23 роки. Зобов'язання щодо виплати компенсації за підготовку виникає незалежно від того, відбувається

трансфер під час дії або після закінчення дії контракту футболіста [5, С. 35]. Однак, ані законодавством, ані Регламентом не врегульовано питання компенсаційних виплат тренерам, які здійснювали підготовку спортсмена. Відсутність таких норм призводить до зменшення серед тренерів стимулу працювати з молоддю та суттєво обмежує їх право отримати відсоток від компенсації за підготовку, що сплачується клубу.

Отже, проблема полягає у відсутності достатнього нормативного регулювання умов праці як професійних спортсменів, так і тренерів, що здійснюють їх підготовку. На нашу думку, практику встановлення широких меж волевиявлення сторін необхідно скорегувати шляхом внесення змін як до законодавства, так і до Регламентів спортивних організацій. Також було б доцільно розробити базові умови контракту як методичний документ, який міг би бути у нагоді під час укладення відповідних контрактів.

Література:

1. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993р. №3808-ХІІ. Дата оновлення: 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
2. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971р. № 322-VIII. Дата оновлення: 04.09.2019р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Кампі О., Будкевич Г., Гавришко С. Правові аспекти регулювання праці професійних спортсменів в Україні *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2016. № 1. -С. 17—23.
4. Ткалич М., О., Цивільно-правові аспекти контракту про спортивну діяльність *Підприємство, господарство і право*. 2007. № 8. -С. 19—23.
5. Регламент Федерації футболу України зі статусу і трансферу футболістів, 2018 р. [Електронний ресурс]. – URL: <https://ffu.ua>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПІДСУДНОСТІ

Кудінова К. А.

Студентка 6 курсу ІПКОЮ

НЮУ ім. Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

В міжнародному цивільному процесі під підсудністю цивільних справ з іноземним елементом розуміють компетенцію судів певної держави щодо розгляду та вирішення цивільних справ і виконання окремих процесуальних дій за участю іноземного елемента [1, с. 271].

В доктрині точаться дискусії щодо того, чи відносити міжнародний цивільний процес та міжнародну підсудність до приватного або до публічного порядку. Їх мета скоріше приватноправова, хоча засоби швидше публічно правові [2].

Визначення міжнародної підсудності на рівні національних законодавств здійснюється за допомогою використання сталих принципів (критеріїв), запозичених з міжнародної звичаєвої практики. Такі критерії не є прив'язками у МПрП, бо встановлюються на рівні національного законодавства імперативно, а також суд окреслює межі лише своєї компетенції [2].

Важливим є питання визначення підсудності спорів з іноземним елементом від питань визначення права, що підлягає застосуванню до таких спірних правовідносин з іноземним елементом. При визначенні підсудності спору з іноземним елементом мова йде про визначення держави, суди якої будуть вправі розглядати справу за участю іноземного елемента, наприклад, іноземної особи і, відповідно, застосовувати процесуальне право своєї країни. При визначенні права, що підлягає застосуванню до таких спірних правовідносин з іноземним елементом, йдеться про матеріальне право певної країни, яке буде застосовувати суд, визнаний компетентним за правилами підсудності, при вирішенні спору по суті і таким правом може бути як матеріальне право країни-суду, так і матеріальне право будь-якої іншої країни.

Як справедливо вважає В.А. Бігун, при застосуванні конструкції «міжнародна підсудність», по-перше, вирішується питання про те, до компетенції органів якої держави належить вирішення того чи іншого питання, тобто здійснюється розмежування компетенції між юрисдикційними органами різних держав; по-друге, лише після цього має бути поставлене питання про визначення конкретного органу держави, до компетенції якого входить вирішення даного роду справ.

За критеріями, на підставі яких визначається підсудність справи судам тієї чи іншої країни, тобто вирішується питання підсудності справи з іноземним елементом, розрізняють декілька видів міжнародної підсудності. До них відносяться: виключення з підсудності, виключна підсудність, загальна підсудність, альтернативна підсудність та договірна підсудність. Всі вони є складовими загального інституту міжнародної підсудності.

Виключення з підсудності – це сукупність норм права певної країни, які встановлюють випадки та умови, за наявності яких суди цієї країни не вправі розглядати певні спори, що виникають з правовідносин з іноземним елементом. Законодавство не кожної країни має положення, які визначають випадки виключення з юрисдикції її судів певних категорій спорів. Треба вказати на те, що український закон не знає такого поняття як виключення з юрисдикції, тобто в українському законодавстві не має аналога такої норми, яку наприклад, мають закони Угорщини [3, с. 244] та Італії [3, с. 324]. В Україні законодавство не містить спеціальних норм, аналогічних угорським або італійським, які б виключали юрисдикцію українських судів щодо певного переліку спорів з іноземним елементом. Виключення з підсудності та виключна підсудність між собою пов'язані, оскільки умови виключення тих чи інших видів спорів з юрисдикції судів певної країни визначається національним законодавством цієї країни і є способом окреслення меж юрисдикції судів цієї країни щодо спорів з іноземним елементом. Таким чином формуються загальновизнані принципи та критерії визначення виключної підсудності.

Виключна підсудність - це сукупність норм права певної країни та міжнародних договорів, які встановлюють перелік справ, щодо розгляду яких суди

певної країни мають виключне право. Коли виключна підсудність судів однієї країни щодо певних справ визначається міжнародним договором, то цьому праву відповідає зобов'язання судів інших країн – учасниць цього міжнародного договору вважати свою юрисдикцію виключеною щодо цих справ.

Під **договірною підсудністю** у вузькому розумінні ми розуміємо юрисдикцію судів або суду певної країни розглянути та вирішити певний спір з іноземним елементом не в силу припису норми закону країни-суду або норми чинного міжнародного договору, а в силу угоди сторін спору. В основі такої підсудності лежить угода сторін.

В широкому розумінні під договірною підсудністю ми розуміємо складову загального інституту міжнародної підсудності, різні аспекти якої регулюються сукупністю норм права різних країн та норм міжнародних договорів, які регулюють такі питання як припустимість пророгаційних угод, тобто перелік правовідносин, спори з яких можуть бути предметом угоди сторін про підсудність, форма таких угод, умови їх дійсності та багато іншого.

Загальна підсудність визначається за правилами „ місця проживання„ і „місця перебування„ відповідача.

Альтернативною підсудністю є встановлене законом або міжнародним договором право позивача звернутися за захистом своїх порушених прав та інтересів до суду однієї з декількох держав за своїм власним вибором.

Визначення міжнародної підсудності має велике практичне значення для осіб, які беруть участь у справі, тому що вибір суду безпосередньо впливає, по-перше, на процесуальний порядок розгляду справи і, по-друге, на вибір колізійного та матеріального права, яке суд застосовуватиме при вирішенні справи по суті.

Отже, інститут визначення підсудності цивільних справ з іноземним елементом необхідно вказати, що цей інститут міжнародного цивільного процесу, є по-перше, одним з головних елементів всієї системи міжнародного цивільного процесу; по-друге, є досить складним у визначенні та регулюванні, головну роль в якому відіграє внутрішнє законодавство; по-третє, важливу роль

в регулюванні інститут міжнародної підсудності відіграють міжнародні договори, які усувають багато протиріч, яке існує у внутрішньому законодавстві країн. Цей інститут потребує подальшого вивчення, а його правове регулювання – подальшого вдосконалення, в тому числі, в Україні з урахуванням досвіду інших країн та міжнародних договорів.

Література:

1. Проблемы науки гражданского процессуального права. // Под редакцией проф. В.В. Комарова. - Харьков, «Право»: 2002.
2. Міжнародне приватне право: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008. – С. 454.
3. Международное частное право – иностранное законодательство. – М.Статут: 2001

УДК 341.241

Юридичні науки

ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЄС

Кутікова М.Г.,

студентка юридичного факультету

Академія адвокатури України

м. Київ, Україна

У статті здійснено аналіз дослідження гендерної рівності в праві ЄС. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості формулювання пропозицій, спрямованих на ефективний вплив права на розвиток жіночого лідерства.

Ключові слова: *гендерна рівність, дискримінація, права людини, євроінтеграція.*

Постановка проблеми. Вагомим здобутком суспільства є прийняття стандарту гендерної рівності, яка увійшла в контекст всеосяжного принципу рівності людей і є його невіддільною складовою. Саме тому усунення багатовікової практики дискримінації жінок стало одним з головних завдань

європейської спільноти у ХХІ ст. Однак, проблеми рівності невідривно пов'язані з правом і не можуть розглядатися самостійно поза його межами.

Основними джерелами для написання роботи стали Договір про Європейський Союз, Загальна Декларація прав людини, Хартія Європейського Союзу, Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи, Резолюція Комітету місцевих та регіональних влад Ради Європи, які визначають гендерну політику у різноманітних правовідносинах та мають на меті досягнення гендерної рівності у світі.

Виклад основного матеріалу. Становлення гендерної політики Європейського Союзу відбувається в межах процесу розвитку європейської інтеграції. Рівність між жінками та чоловіками є елементом «європейського проекту» від початку існування організації, та принцип гендерної рівності посідає одне з центральних місць в усій її діяльності. Фактично, всі нормативні документи Європейського Союзу містять статті про недискримінацію, рівні права та можливості для жінок і чоловіків [1]. Стандарти щодо рівного ставлення до жінок і чоловіків є частиною як первинного законодавства, до якого належать усі засновницькі договори ЄС, так і вторинного законодавства – актів, що видаються інститутами ЄС (регламенти, директиви, рекомендації, рішення) [2].

Принцип гендерної рівності закріплений статтями Амстердамської угоди (1997 р.) та міститься у Директивах ЄС. Країни-учасниці ЄС мають зобов'язання прописати ці положення у національному законодавстві. Гендерна політика Європейського Союзу доволі сильно впливає на діяльність і внутрішню структуру основних органів Євросоюзу. Нижче наводяться основні принципи, покладені в основу гендерної політики ЄС.

Формування гендерної політики відбувається в рамках процесу розвитку європейського права. Особливою властивістю євроінтеграції є те, що ЄС створювався виключно на демократичних принципах. Одним з таких принципів є рівність прав усіх громадян, що створює додаткові можливості для досягнення гендерної рівності.

Принцип рівності (принцип заборони дискримінації) є одним з принципів функціонування Європейської спільноти і Європейського Союзу [3]. Згідно з

параграфом 2 ст.2 Договору про заснування Європейської Спільноти вся діяльність Спільноти «спрямована на усунення нерівності і сприяє досягненню рівності між чоловіками та жінками». Стаття 2 також наводить перелік завдань, що ставить перед собою Європейська Спільнота, зокрема, «поширювати високий рівень зайнятості й соціального захисту, рівність жінок і чоловіків». Заборона дискримінації викладена у ст. 12 і 13 Договору про заснування Європейської Спільноти [3]. Принцип рівності чоловіків і жінок також закріплений в Хартії основних прав Європейського Союзу, зокрема у ст.21, яка забороняє дискримінацію за ознакою статі, та ст.23, яка гарантує забезпечення рівності між чоловіками та жінками в усіх галузях, у т.ч. в галузі працевлаштування, роботи та винагороди за працю [4]. Неприпустимість дискримінації є найважливішим принципом основних прав особистості (ст.21 Хартії Європейського Союзу).

У Консолідованих версіях Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010р.) у ст.2 також зазначено, що: «Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, які належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків» [5].

Отже, принцип рівності жінок і чоловіків фактично виходить за межі принципу недискримінації та стає поряд з ним за значимістю. Хоча, насправді, положення про усунення нерівності між жінками і чоловіками є окремим випадком прояву принципу недискримінації. Діючи відповідно до ст.13 Договору про ЄС, Співтовариство здійснює певні заходи для боротьби з дискримінацією за статевою ознакою, так само, як для боротьби з дискримінацією за іншими ознаками.

В грудні 1979 року Генеральною Асамблеєю ООН прийнято Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). Конвенцію ратифікували 192 держави-члени ООН. Преамбула і статті Конвенції

присвячені конкретній темі, а саме формулюванню закликів до практичних дій держав щодо ліквідації дискримінації жінок. Саме Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації вперше дала визначення дискримінації жінок. Міжнародна спільнота спонукала уряди держав, що ратифікували Конвенцію, кожні чотири роки звітувати про стан реалізації цього акту, що мало наслідком детальне теоретичне осмислення жіночої проблематики та ліквідації дискримінації державами-учасницями [6].

Будь-які соціальні явища по-різному впливають на жінок і чоловіків, в тому числі війна та конфлікти. Організація Об'єднаних Націй визнала важливість приймання жінками участі у вирішенні конфліктів, встановленні миру і необхідності участі жінок у розробці політики забезпечення безпеки й миру. Тому Рада Безпеки ООН ухвалила Резолюцію 1325 «Жінки, Мир, Безпека» 31 жовтня 2000 року. Резолюція підкреслює важливу роль жінок у запобіганні і вирішенні конфліктів, переговорів, заходів, що спрямовані на відновлення миру, гуманітарній діяльності, миротворчих місій [7].

У контексті аналізу міжнародних актів стосовно декларування принципу гендерної рівності слід згадати і Раду Європи. Рада Європи активно підтримує основоположні цінності, такі як: верховенство права і демократія, права людини, а також є опорою, базою для всіх урядів Європейських країн-членів – крім цього, організація встановила мінімальні юридичні стандарти в багатьох галузях, в тому числі в сфері гендерної рівності та участі жінок в політиці.

Рекомендація CM/Rec(2007) Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про стандарти та механізми гендерної рівності має відношення до сфер, дотичних до гендерної рівності, і без яких неможливе її досягнення, наприклад, економічне життя, несексистська мова, баланс між професійним та особистим життям, соціальний захист, протидія насиллю над жінками та інше.

Група спеціалістів з гендерного підходу Ради Європи (1995-1998) визначила гендерний підхід як «(ре)організацію, покращення, розвиток та оцінка політичних процесів таким чином, аби аспект гендерної рівності та перспективи був врахований в усіх напрямках політики та на усіх рівнях та

етапах при залученні усіх сторін в процесі розвитку політики» [8]. Рекомендація 148(2004) Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи про гендерний підхід на місцевому та регіональному рівнях акцентує на важливості механізмів гендерної рівності як визнаної системи підтримки, спрямованої допомогти тим особам, яких залучено до розробки політики й надання послуг, зрозуміти й реалізувати концепцію гендерної рівності, а також спосіб, у який належить відстежувати прогрес та заохочувати до звітності осіб, залучених до робіт [9].

Поряд з Рекомендацією 148(2004) існує ще й Резолюція 176(2004) Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи. Дана Резолюція закликає місцеві та регіональні органи влади покращити рівень гендерної рівності та застосовувати в цьому напрямку на практиці конкретні механізми та інструменти, особливо статистику з розподілом за статтю [10].

Ще одним із багатьох інструментів гендерного підходу є гендерно чутливе бюджетування. Резолюція 405(2016) Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи щодо гендерно чутливого бюджетування виступає стимулом для національних, регіональних та місцевих органів влади пропонувати та використовувати на практиці інструменти та процедури гендерно чутливого бюджетування.

Резолюція 391(2915) Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи про боротьбу із зростаючою бідністю серед жінок: відповідальність місцевих та регіональних органів влади закликає країни-члени враховувати зростаючий рівень бідності серед жінок в контексті боротьби з бідністю. В Україні економічне розширення прав та можливостей жінок – один з пріоритетів уряду України, однак гендерно чутливих програм, спрямованих на зменшення рівня бідності, немає.

Європейська хартія рівності жінок і чоловіків на місцевому рівні, розроблена в 2006 році Радою європейських муніципалітетів і регіонів (CEMR) році, є інструментом політичної волі та дуже корисна для органів місцевого самоврядування. Хартія пропонує чіткі рекомендації органам місцевого

самоврядування щодо заходів в рамках їх компетенцій, які потрібно впроваджувати для забезпечення рівноправ'я між чоловіками та жінками. Крім сприяння гендерній рівності та рівним можливостям, документ звертає увагу на важливість виконання гендерного аналізу місцевих рішень/політики, консультацій з жінками та чоловіками щодо різноманітних питань, а також розвитку гендерно чутливих соціальних служб.

Гендерна рівність це один з основних принципів, цілей та напрямків діяльності Європейського Союзу. ЄС прийняв ряд документів в галузі гендерної рівності, зокрема План дій ЄС з гендерних питань на 2016 – 2020 роки. План дій ЄС з гендерних питань базується на трьох тематичних та четвертому горизонтальному напрямках, які стосуються подолання інституційних викликів для гендерного підходу.

Три тематичні напрямки є наступні: забезпечення фізичної та психологічної недоторканості дівчат і жінок; просування соціальних та економічних прав; розширення прав і можливостей дівчат і жінок; посилення права голосу дівчат і жінок та їх участі.

Четвертий горизонтальний напрямок – це зміна інституційної культури для більш ефективного виконання зобов'язань перед ЄС.

Розробка та впровадження інструментів гендерного підходу присутні та наголошені в контексті заходів ЄС з міжнародного розвитку та інтеграційних процесах.

Практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) доволі різноманітна стосовно спорів на предмет гендерної рівності. Практика ЄСПЛ має також чимало справ, де розглядалося порушення ст. 14 Конвенції у поєднанні зі ст. 1 Першого протоколу (право на мирне володіння майном) у контексті різноманітних платежів (податків, зборів), соціальних виплат та допомог, пенсійного забезпечення тощо. Суть спорів полягає у відмові держави виплачувати частково працездатним жінкам з дітьми соціальну допомогу, зважаючи на те, що навіть, якби жінка була працездатною, вона у будь-якому разі, тимчасово не працювала, доглядаючи вдома за дитиною. Так, у справі

«Шулер-Цграген проти Швейцарії» (Schuler-Zgraggen v. Switzerland) заявниці, яка певний час отримувала пенсію у зв'язку з непрацездатністю внаслідок хвороби, після народження дитини скасували виплати, оскільки стан її здоров'я поліпшився, й вона на 60–70% була спроможна доглядати за домівкою і своєю дитиною.

Яскраво виражений характер гендерної дискримінації мають справи: «Карлгайнц Шмідт проти Німеччини» (Karlheinz Schmidt v. Germany), «Ван Раалте проти Нідерландів» (Van Raalte v. the Netherlands), «Петровіч проти Австрії» (Petrovic v. Austria), «Вілліс проти Сполученого Королівства» (Willis v. the United Kingdom), «Стек та інші проти Сполученого Королівства» (Stec and Others v. UK).

Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна стверджувати, що міжнародна спільнота виробила багато нормативно-правових актів, закріплюючих принцип гендерної рівності в суспільстві. Протягом минулого століття нерівноправ'я жінок поряд з чоловіками було законним і очевидним: до прикладу, жінки не мали права голосу. Сьогодні рівноправ'я забезпечується на законодавчому рівні, однак на практиці та в повсякденному житті нерівність все ще сильно закорінена та достатньо поширена.

Висновок

У законодавстві ЄС гендерна рівність гарантована Договором про Європейський Союз, Загальною Декларацією прав людини, Хартією Європейського Союзу, Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи, Резолюція Комітету місцевих та регіональних влад Ради Європи. Однак незважаючи на доволі різноманітне законодавче регулювання, рівень доступу жінок до сфери зайнятості, «великої» політики все ще залишається незадовільним. Крім цього, гострими проблемами є дискримінація жінок роботодавцями, різниця в оплаті праці поряд з чоловіками, неможливість самореалізуватися через сімейні обов'язки.

Європейський Союз визначив для себе втілення гендерної рівності в реальність як вагомий складову подальшого розвитку регіону та як один з

пріоритетів державних політик, де правове суспільство має надати жінкам і чоловікам однакові можливості приймати участь в усіх сферах життя, зокрема, бути рівноправними в доступі до освіти, ринку праці, економіки, владних повноважень, мати змогу суміщати трудову та сімейну функцію.

Література:

1. EU law. European Union: web-site – URL: https://europa.eu/european-union/law/find-legislation_en.

2. UN Strategic Results Framework on Women, Peace and Security: 2011-2020 – URL: http://www.un.org/womenwatch/ianwge/taskforces/wps/Strategic_Framework_2011-2020.pdf.

3. Договір про Європейський Союз: Договір Європейського Союзу від 7 лют. 1992 р. – URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_029

4. Хартія основних прав Європейського Союзу: Хартія Європейського Союзу від 7 груд. 2000 р. – URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_524.

5. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями: Договір Європейського союзу від 7 лют. 1992 р., 25 берез. 1957 р. – URL: www.minjust.gov.ua/file/23491.PDF.

6. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: Конвенція Організації Об'єднаних Націй від 18 груд. 1979 р. – URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_207.

7. Основоположна резолюція «Жінки. Мир. Безпека» 1325. Спеціальний радник з гендерних питань та розвитку можливостей жінок (OSAGI): веб-сайт – URL: <http://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/>.

8. Гендерний підхід: Концепція, методологія та презентація кращих практик. Рада Європи: веб-сайт – URL: <https://rm.coe.int/1680596135>

9. Рекомендація 148 (2004) про гендерний підхід на місцевому та регіональному рівнях: стратегія сприяння рівності між жінками та чоловіками в містах та регіонах. Рада Європи: веб-сайт – URL: <https://rm.coe.int/168071a54f>

10. Резолюція 176 (2004) про гендерний підхід на місцевому та регіональному рівнях: стратегія сприяння рівності між жінками та чоловіками в містах та регіонах. Рада Європи: веб-сайт – URL: <https://rm.coe.int/16807191f2>.

11. Фулей Т.І. Гендерна рівність при здійсненні правосуддя / Т.І. Фулей. – К.: Ваіте, 2016. 134 с.

УДК 341.241.18

Юридичні науки

ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЄС У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД
ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ
(АДАПТАЦІЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВА ЄС)

Кутікова М.Г.,

студентка юридичного факультету

Академія адвокатури України

м. Київ, Україна

Статтю присвячено аналізу законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС) у сфері захисту тварин від жорстокого поводження. Представлено коротку характеристику конвенцій у сфері поводження з тваринами. Визначено недоліки чинного законодавства, сформульовано висновки та пропозиції спрямовані на захист тварин та запобігання жорстокому поводженню з ними.

Ключові слова: захист тварин, добробут тварин, жорстоке поводження, Рада Європи, Європейська конвенція.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні тривають бурхливі перетворення, спрямовані на інтеграцію нашої держави до ЄС. Адаптація до міжнародних стандартів національного правового масиву інтенсифікує нормотворчу та правозастосовну практику. Угода про асоціацію виступає не лише фундаментом для майбутніх взаємовідносин між ЄС та Україною, але також служить орієнтиром для проведення системних соціально-економічних реформ, та адаптації до норм і правил ЄС, зокрема у сфері забезпечення добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження.

Мета дослідження полягає у аналізі законодавства ЄС щодо захисту домашніх тварин від жорстокого поводження . Порівняння законодавства ЄС з вітчизняним законодавством.

Виклад основного матеріалу. В контексті співробітництва України з Радою Європи, Міністерством юстиції та іншими органами виконавчої влади приділяється велика увага розширенню міжнародно-правової бази та приєднанню нашої держави до договорів, укладених в рамках цієї міжнародної організації. Гуманне ставлення до тварин у наш час є одним з головних показників цивілізованості суспільства.

Найефективнішим у сфері забезпечення добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження є Європейська регіональна співпраця на рівні Ради Європи (далі – РЄ) та ЄС. Саме у рамках РЄ була розроблена система міжнародних конвенцій з питань добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження: Європейська конвенція про захист тварин при міжнародному перевезенні 1968 р., Європейська конвенція про захист тварин, що утримуються на фермах 1978 р., Європейська конвенція про захист тварин, призначених на забій 1979 р., Європейська конвенція про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей 1986 р., Європейська конвенція про захист домашніх тварин 1987 р.. На даний час Україна є учасницею лише двох зазначених Конвенцій. Так, законом від 18.09.2013 № 578-VII Україна ратифікувала Конвенцію про захист домашніх тварин [1, с.737]. До Європейської конвенції щодо захисту хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей Україна приєдналася 02 травня 2017 року від 03.04.2017 № 76/2017-рп. Варто зазначити, що Україна стала однією з перших пострадянських держав, яка прийняла законодавчий акт про захист тварин – Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [2, с.230]. ЄС втілює правове регулювання добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження низкою директив та іншими актами з поодиноких питань добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження.

Конвенції ЄС щодо поводження з тваринами були розроблені представниками держав з використанням наукового-практичного досвіду, а також беручи до уваги думку спостерігачів – неурядових організацій (WSPA, Eurogroup for Animals [3]), фермерських організацій (European Farmers & European Agri-Cooperatives (COPA COGECA) [4]), ветеринарних організацій (Федерація ветеринарів Європи – Federation of Veterinarians of Europe (FVE) [5]).

Конвенції покликані забезпечити встановлення єдиних стандартів захисту та добробуту тварин у державах-членах РЄ. Чинні конвенції лягли до основи права ЄС щодо забезпечення добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження.

Конвенції РЄ можна схематично розділити на декілька категорій, а саме: добробут тварин сільськогосподарського призначення; добробут тварин, яких використовуються під час наукових експериментів; добробут тварин-компаньйонів (домашніх улюбленців).

1. Добробут тварин сільськогосподарського призначення

Питанню добробуту тварин сільськогосподарського призначення в міжнародному праві присвячено багато уваги, оскільки це питання обговорюється століттями. Рада Європи ухвалила три відповідні конвенції.

1.1. Європейська конвенція про захист тварин під час міжнародних перевезень № 065 (підписана у Парижі 13.12.1968, набула чинності 20.02.1971), — Україна не є учасницею цієї Конвенції [6].

Конвенція встановлює обов'язкові норми для забезпечення достатнього простору, вентиляції та гігієни, щодо транспортних засобів, продовольства і води, завантаження і вивантаження тварин та ветеринарної допомоги під час міжнародних перевезень тварин.

1.2. Європейська конвенція про захист тварин, що утримуються для сільськогосподарських цілей № 087 (підписана у Страсбурзі 10.03.1976, набула чинності 10.09.1978), — Україна не є учасницею цієї Конвенції [7].

Конвенція поширюється на тварин, що розводяться або утримуються для виробництва харчових продуктів, шерсті, шкіри або хутра чи для інших цілей

сілського господарства. Конвенція закликає уникати завдання тваринам непотрібних страждань або травм, а також забезпечити їм нормальні умови життя, включаючи життєвий простір, харчування та піклування.

1.3. Європейська конвенція про захист тварин, призначених на забій № 102 (підписана у Страсбурзі 10.05.1979, набула чинності 11.06.1982), — Україна не є учасницею цієї Конвенції [8].

Основною метою Конвенції є допомогти гармонізувати методи забою в Європі і зробити їх більш гуманними. Полягає в тому що забій худоби повинен здійснюватися таким чином, щоб позбавити тварин непотрібних страждань. Ці останні положення застосовуються в рівній мірі до забою тварин не тільки на бойнях, а і в будь-яких інших місцях.

Європейська конвенція щодо захисту хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей № 123 (підписана у Страсбурзі 18.03.1986, набула чинності 01.01.1991), — Україна приєдналася до цієї Конвенції 02.05.2017 [9].

Конвенція покликана в першу чергу зменшити кількість дослідів і тварин, що використовуються для таких цілей. Вона закликає країни-учасниці не проводити експериментів над тваринами, крім випадків, коли немає альтернативи. Всі дослідження в області альтернативних методів слід заохочувати. Тварини для експериментів повинні відбиратися на основі чітко встановлених кількісних критеріїв, за ними мають добре доглядати і максимально убезпечувати їх від страждань.

Прийняття Європейської конвенції щодо захисту хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей стало наслідком зоозахисного руху, що все більше прогресує у світі, ініціатори якого активно протестували проти проведення наукових дослідів та експериментів над тваринами. Наприклад, у вересні 2019 році в Україні пройшла хвиля «Маршів за права тварин», в яких взяли участь зоозахисники та й просто небайдужі люди разом зі своїми домашніми улюбленцями. Однією із вимог було припинити наукові досліді та експерименти на тваринах. А у жовтні 2019 року на сайті

Верховної Ради України достатню кількість голосів зібрала петиція про заборону тестування на тваринах. Тож можливо найближчого часу слід чекати позитивних кроків від держави з приводу даного питання.

3. Добробут домашніх улюбленців або тварин-компаньонів

Європейська конвенція щодо захисту домашніх тварин стала визначальним у встановленні міжнародно-правових стандартів у поводженні з домашніми улюбленцями (тваринами-компаньйонами) — з тими, хто поруч з людиною проживає все своє життя, абсолютно залежить від неї і вимагає щоденної уваги та піклування.

Європейська Конвенція щодо захисту домашніх тварин № 125 (підписана у Страсбурзі 13.11.1987 чинна з 01.05.1992), — Україна ратифікувала Конвенцію 18.09.2013 [10].

Конвенція має на меті забезпечити добробут домашніх тварин, яких людина утримує для власного задоволення і дружнього спілкування. Європейська конвенція про захист домашніх тварин формує головні принципи утримування домашніх тварин. Одними із таких принципів є те, ніхто не має права завдавати тварині болю, страждань, катувань, ніхто не може кидати тварину, тощо.

Висновок. Можемо зробити висновок, що Конвенції РЄ у сфері захисту тварин спрямовані на забезпечення добробуту тварин та їх гідне утримання у відповідних умовах (транспортування, фермерське розведення, експериментальна діяльність, домашнє утримання), шляхом закріплення правових стандартів у сфері поводження з тваринами. Конвенції визначають базові положення для системи національного законодавства про тварин, які повинні стати основними принципами благополуччя тварин та їх захисту від жорстокого поводження.

Україна має багато проблем пов'язаних з забезпеченням добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження. Актуальності проблема набуває ще й в рамках європейського вектора інтеграції України, що тягне за собою зближення та гармонізацію українського законодавства із правом ЄС, а

також приведення його у відповідність до чинних міжнародних стандартів. Отже, ця проблема створює необхідність розв'язання проблеми як імплементації Європейських правових норм у національне законодавство, так і практики його застосування.

Для захисту тварин та запобіганню жорстокого поводження з ними пропонуємо :

- ✓ розробити та прийняти Національний план дій щодо вдосконалення українського законодавства відповідно до стандартів, прийнятих Радою Європи, що стосуються захисту тварин;

- ✓ прийняття правового акту, який би передбачав правила поводження з бездомними тваринами, зниження їх чисельності тощо з урахування міжнародних норм та досвіду;

- ✓ щорічно організовувати правопросвітницькі заходи як серед населення, так і серед правоохоронців з приводу гуманного поводження з тваринами;

- ✓ вдосконалити механізми належного реагування поліції та інших уповноважених суб'єктів на випадки жорстокого поводження з тваринами.

Література:

1 Про ратифікацію Європейської конвенції про захист домашніх тварин : Закон України від 18 вересня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 20–21. – Ст. 734.

2 Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 21 лютого 2006 № 3447 – IV. - Відомості Верховної Ради. – 07.07.06. – № 27. – Ст. 230.

3 Eurogroup for Animals – URL: <https://www.eurogroupforanimals.org/>

4 European Farmers&European Agri-Cooperatives (COPA COGECA) URL: <http://www.copa-cogeca.be/Menu.aspx>\

5 Federation of Veterinarians of Europe – URL: <http://www.fve.org/>

6 Європейська конвенція про захист тварин при міжнародному перевезенні 1968 г. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_227

7 European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes CETS No.: 087 // Official site of Council of Europe – URL: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=087&CM=8&DF=23/03/2013&CL=ENG>

8 European Convention for the Protection of Animals for Slaughter CETS No.: 102 // Official site of Council of Europe –URL:<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/> /conventions/treaty/102

9 Європейська конвенція про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей 1986 г. –URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_137

10Європейська конвенція про захист домашніх тварин 1987 г. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15

УДК 347.78

Юридичні науки

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ (НЕМАЙНОВОЇ) ШКОДИ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ

Малик Володимир Георгійович
студент другого курсу ОС "Магістр
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир, Україна

В статті розглядається особливості відшкодування моральної (немайнової) шкоди в авторському праві в Україні, досліджуються законодавчі акти які регулюють відшкодування моральної шкоди. Аналізуються особливості відшкодування моральної шкоди в авторському праві.

Ключові слова: моральна шкода, авторське право, порушення авторського права, держава.

Key words: copyright law, time-tion of copyright law, state.

Загальні засади відшкодування моральної шкоди визначені статтями 32,

56, 62, 152 Конституції України, Цивільного кодексу України (статті 16, 23, 201, 270, 297, 309, 1167).

Враховуючи той факт, що суб'єктами відшкодування моральної шкоди, в авторському праві є - автори, люди творчі, зі складним психологічним і емоціональним станом, для таких людей, те що юристи називають порушенням немайнових прав і завданням моральної шкоди, іноді означають набагато більше ніж порушення майнових прав. Тому і питання відшкодування моральної шкоди має особливе значення саме в авторському праві.

Відповідно до ст.23 Цивільного кодексу України, моральна шкода полягає: у фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку за каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я ; у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів; у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна; у приниженні честі, гідності, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи.

Стаття 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначає, що в разі порушення авторського права особа, права якої порушено, має право подавати позови про відшкодування збитків (матеріальної шкоди), включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення ним авторського права, або виплату компенсацій; а також подавати позови про відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Моральна (немайнова) шкода, так само як і майнова шкода, може завдатися, під час порушення авторських прав як у договірних, так і в позадоговірних зобов'язаннях. Специфіка відшкодування шкоди в таких ситуаціях має багато спільного. Так, в обох випадках мова йде про зобов'язальні (тобто відносні) правовідносини, підставою виникнення яких є юридичний факт – завдання шкоди суб'єкту авторського права. Наслідком порушення авторського договору, а також наслідком завдання шкоди суб'єкту авторського права за відсутності договору є виникнення юридичного обов'язку відшкодувати завдану шкоду, цей обов'язок стає додатковим щодо тих обов'язків, які існували в

правопорушника раніше. Крім того, в обох випадках, за наявності вини правопорушника, відшкодування шкоди виступає заходом цивільноправової відповідальності, з різницею лише в тому, що договором ця відповідальність може бути посилена порівняно з деліктною відповідальністю. [4.с.210]

Відповідно до Постанови №12 від 17.10.2012 пленуму Вищого господарського суду України " Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності" відповідальність за порушення права інтелектуальної власності у вигляді відшкодування шкоди, завданої суб'єктові відповідного права, може наставати лише за одночасної наявності таких умов:

1) факту протиправної поведінки відповідача (зокрема, недодержання умов авторського, ліцензійного договорів, використання об'єкта права інтелектуальної власності без дозволу правовласника);

2) шкоди, завданої суб'єктові права інтелектуальної власності;

3) причинно-наслідкового зв'язку між протиправною поведінкою особи та завданою шкодою;

4) вини особи, яка заподіяла шкоду.

Доказування наявності перших трьох умов покладається на позивача. При цьому судом застосовується презумпція вини особи, яка завдала шкоду: така особа вважається винною, поки не буде доведено інше.

Наявність зазначених умов має з'ясовуватися судом також і у вирішенні спорів про відшкодування моральної (немайнової) шкоди, заподіяної внаслідок порушення права інтелектуальної власності. Суд, зокрема, повинен встановити, чим підтверджується факт заподіяння позивачеві втрат немайнового характеру, за яких обставин чи якими діями вони заподіяні, в якій сумі чи в якій матеріальній формі позивач оцінює заподіяну йому шкоду та з яких підстав він у цьому виходить, а також інші обставини, що мають значення для вирішення спору.

І якщо позиція суду, про презумпцію вини особи, яка завдала шкоду, безумовно полегшує захист авторського права, то вимога доведення причинно-наслідкового зв'язку між протиправною поведінкою особи та завданою шкодою

ускладнює захист авторами своїх немайнових прав. Причинно-наслідковий зв'язок є достатньо суб'єктивною категорією і дозволяє судам в справах зі схожими обставинами приймати різні суперечливі рішення.

Найбільш складним моментом при відшкодування моральної (немайнової) шкоди в авторському праві є визначення розміру такої шкоди.

В історії літератури і художнього мистецтва відомого багато прикладів коли приниження автора, невизнання його творчості приводило до самогубства творця. Тому питання матеріального виміру моральної шкоди є достатньо складним і в деякій мірі філософським. Але безумовно в законодавстві необхідно визначити більш чіткі критерії розрахунку розміру моральної шкоди і встановлення в законодавстві мінімального розміру такої шкоди.

Висновки. Сучасне законодавство України не містить чітких визначень моральної шкоди в авторському праві. Відсутність спеціальних критеріїв визначення розміру моральної шкоди негативно впливає на ефективний захист авторського права.

В зв'язку з цим, Закону України «Про авторське право і суміжні права» потребує внесення змін, в частині визначення моральної шкоди в авторському праві, встановлення чітких критеріїв для визначення розміру моральної шкоди в авторському праві, запровадження механізму мінімального розміру моральної шкоди.

Література:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями. – Харків: Парус-Друк, 2018. 48 с.

2. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-435-15/stru>.

3. Закону України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

4. Кетрарь А. А. Особливості відшкодування майнової та немайнової (моральної) шкоди в авторському праві. Актуальні проблеми держави і права. 2014. URL: <http://www.apdp.in.ua/v72/28.pdf>

5. Постанова пленуму Верховного суду України №4 від 31.03.1995. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.

6. Постанова пленуму Верховного суду України №5 від 04.06.2010. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10>

7. Постанова пленуму Вищого господарського суду України №12 від 17.10.2012. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>

8. Баджи Н.П. Відшкодування шкоди завданої неправомірним використанням авторських прав. Автореферат. Одеса 2010. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P2-1DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2010/10BNPVAP.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1

УДК 342.72

Юридичні науки

РОЛЬ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Малофій Ксенія Андріївна

студентка I курсу

юридичного факультету

Чернівецький національний

університет імені Юрія Федьковича

Керівник: к.ю.н., ас. Миронюк Ольга Іванівна

Дослідження природних і не відчужуваних прав людини беруть свій початок ще за часів Античності. Історія свідчить про неабиякий інтерес до вивчення феномену прав людини, способів їх ствердження і захисту, визначення, реалізації, гарантії і забезпечення. Чи то за часів Римської імперії, коли твердження «Я- громадянин Риму» гарантувало особі захист від свавілля держави,

40

надавало певного привілейованого статусу порівняно з іншими категоріями осіб. Чи в період Відродження та Реформації, коли всіх людей визначали як вільних і рівних осіб. Питання прав людини завжди було актуальним. Вивчення його, як правило, відбувалося з позиції природного права.

Визначення і закріплення прав людини було нагальним і за часів воїн, і в мирні часи. Так, війни і перемоги в Європі і у світі спрямовувалися або на захист прав людей, хай окремих його верств, або на захист суверенітету держави, її незалежності. Закріплення прав людини в Декларації прав людини і громадянина 1789 р., яка стала провісником прийнятої в 1948 році Загальної декларації прав людини однозначно і беззаперечно стало визнанням прав і свобод людини. А прийнята в 1950 році Європейська Конвенція стала мінімумом, стандартом правозахисної діяльності держав-учасниць в галузі прав людини.

Саме на дотримання і реалізацію Конвенції та інших міжнародних актів, спрямованих на визначення і захист прав людини Конституція України розділом другим не тільки закріплює, а й гарантує права, свободи та обов'язки людини і громадянина.

І Україна, як і кожна держава, визначає характер взаємозв'язків суспільства й особи, держави та громадянина, як офіційний представник суспільства, юридично закріплює права та обов'язки людини і громадянина. Відповідно основні права і свободи людини, закріплені, як правило, в Конституції держави, визначають спрямованість діяльності держави.

Щодо тлумачення поняття «права людини», то правова наука розглядає дане поняття як певні можливості людини, які необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, це ті можливості, які об'єктивно визначаються досягнутим рівнем розвитку всього людства і мають бути загальними та рівними для всіх людей. Кравчук М.В. в своїй ґрунтовній праці «Проблеми теорії держави і права» визначає права людини як її можливість діяти певним чином для того, щоб забезпечити своє нормальне існування, розвиток і задоволення власних потреб. На нашу думку, в межах даного поняття права людини включає два аспекти: природні права людини, які неподільно пов'язані з її існуванням та розвитком та набуті

права людини, що характеризують її соціально-політичний статус [1, с.87]. І, звичайно кожне особисте право людини буде реалізовуватися в певній сфері суспільного життя, і тому, це як форма і зміст явища. Так, право на життя, на гідність, як природні права, задекларовані в Конституції, проявлятимуться в набутому праві – праві на гідні умови праці і гідну заробітну плату.

Конституція України визначає права людини в другому розділі, усі права наука об'єднує в чотири покоління [2, с. 315]. Перше покоління прав людини, як основа інституту прав людини - невідчужувані особисті і політичні права. Вважається, що права першого покоління - це право на життя, право на свободу та особисту недоторканність, право на гідність особи, право на недоторканність приватного життя, свобода совісті і свобода думки, тощо. Друге покоління прав людини - соціальні, економічні і культурні права (право на працю, відпочинок, соціальне забезпечення, медичну допомогу, захист материнства і дитинства та ін.) сформувалося в процесі боротьби людини за поліпшення свого економічного становища та підвищення культурного статусу. Третє покоління прав людини можна назвати солідарними (колективними), тобто правами всього людства - правами людини, правами народів, правами нації, правами спільності та асоціації. ХХІ сторіччя надиктувало нам і четверте покоління прав, до переліку яких належать право на: зміну статі, трансплантацію органів, клонування, використання віртуальної реальності, одностатеві шлюби, штучне запліднення, евтаназію, вільну від дитини сім'ю, незалежне від державного втручання життя за релігійними, моральними поглядами, на доступ до Інтернету та ін. Звичайно, якщо перші три покоління прав людини є зрозумілими, то четверте покоління, на нашу думку, межує з етичним і принциповим відношенням особи до їх визнання та реалізації.

Без перебільшення слід сказати, що в Україні останнім часом визначення прав людини, їх забезпечення, дуже актуальне питання. Воно і на «порядку денному держави», зокрема Розпорядження Кабінету Міністрів від 23.11.2015 р., яким визначено план дій з реалізації Національної стратегії у сфері захисту прав людини на період до 2020 року [3], зокрема, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, забезпечення доступності до правосуддя для кожної особи,

забезпечення права на захист визначається програмою як пріоритетні завдання та реалізуються через внесення змін до процесуальних кодексів, закону «Про судоустрій і статус суддів». Гуманізація кримінального законодавства також сприяє дотриманню прав людини щодо належних умов утримання, вмотивованих підстав затримання особи, тримання її під арештом, застосування належного та відповідного запобіжного заходу і т.д.

Проте в окремих випадках вітчизняна практика про права людини може свідчити про інше. Так на сьогодні задекларованими є положення про особисту безпеку, захист від посягання на життя і здоров'я людини, питання медичного та соціального забезпечення, належні умови праці, гідної заробітної плати і т.д. А насправді? Часті зникнення дітей та підлітків (безрезультативність їх пошуків), крадіжки та розбої приватного житла через зубожіння населення, складна та затяжна медична реформа, відсутність роботи, завищені вимоги до працівника з боку роботодавців, мізерна заробітна плата і такі ж малі пенсії... Розбіжності таких реалій сприяють до розробки дієвих форм захисту прав людини через суд чи інші альтернативні форми захисту.

Отже, належне закріплення прав людини в Україні, їх відповідність міжнародним стандартам, належні форми захисту прав людини, вироблені гарантії з боку держави на їх бездоганне дотримання сприяють високому рівню життєдіяльності людини, внутрішню і зовнішню гармонію.

Література:

1. Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник. - 3-тє вид., змін, й доп.- Тернопіль: Карт-бланш, 2002, 247с.
2. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підр. Київ: Ліра, 2016, 616с.
3. Розпорядження від 23 листопада 2015 р. № 1393 Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248740679>
4. Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2019, 82 с.

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ – ВЛАСНИКІВ
КВАРТИР В БУДИНКАХ ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНИХ КООПЕРАТИВІВ

Матвієнко І. В.
виконавчий директор
обслуговуючого кооперативу
м. Київ, Україна

Анотація. Проаналізовано законодавчі акти на предмет виявлення прогалин, котрі призвели до виникнення правових проблем захисту прав певної частини споживачів в сфері надання житлово-комунальних послуг, а саме власників квартир в будинках житлово-будівельних кооперативів.

Ключові слова: обслуговуючий житлово-будівельний кооператив, житлово-комунальні послуги, права споживачів.

Законодавство України передбачає, що житловий фонд нашої держави утворюється сукупністю всіх видів житла, що знаходиться на її території, серед яких є й жилі будинки, що належать житлово-будівельним кооперативам (фонд житлово-будівельних кооперативів). [1]

Швидкий ріст житлової кооперації почав спостерігатися після 1964 року в зв'язку з прийняттям постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про індивідуальне і кооперативне житлове будівництво» від 1 червня 1962 року, а також постанови Ради Міністрів СРСР «Про подальший розвиток кооперативного житлового будівництва» від 19 листопада 1964 року. [2] Важливим документом, що визначив основні риси діяльності житлово-будівельних кооперативів на той час, став Примірний статут житлово-будівельних кооперативів, прийнятий у 1965 році. [3] Вже в період з 1970 по 1980 роки розміри житлових площ кооперативних будинків склали близько п'яти процентів від загальної житлової площі всіх будинків.

Таким чином, очевидним є те, що значна частина населення, являючись мешканцями квартир в будинках, власниками яких відповідно до статті 384 ЦК

України є житлово-будівельні кооперативи [4], нарівні з іншими суб'єктами є учасниками правовідносин у сфері надання житлово-комунальних послуг.

Відповідно Закону України «Про кооперацію», обслуговуючий кооператив є юридичною особою, яка утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу. [5]

З огляду на те, що обслуговуючі житлово-будівельні кооперативи є юридичною особою та суб'єктом некомерційної діяльності (на який відповідно до статті 54 ГК України поширюються загальні вимоги щодо регулювання господарської діяльності з урахуванням особливостей [6]), що надає послуги з управління нерухомим майном не лише членам кооперативу, а й іншим споживачам, відповідно до чинного законодавства, між обслуговуючими кооперативами, як обслуговуючою організацією та суб'єктом господарювання і власниками квартир, як споживачами житлово-комунальних послуг, фактично складаються відносини, що регулюються Господарським та Цивільним кодексами України, Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Законом України «Про захист прав споживачів», Постановами Кабінету міністрів України та іншими нормативно-правовими актами.

Водночас, відповідно до статей 93 та 94 ГК України кооператив є підприємством колективної власності, господарська діяльність якого повинна здійснюватися відповідно до вимог ГК України, інших законодавчих актів. [6]

Таким чином, обслуговуючі житлово-будівельні кооперативи по відношенню до власників квартир (споживачів), що не є членами кооперативу, є суб'єктом господарювання в сфері надання житлово-комунальних послуг.

Стаття 20 ГК України про захист прав суб'єктів господарювання та споживачів визначає, що держава забезпечує захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання та споживачів. Шляхом захисту права та законних інтересів зазначених суб'єктів є визнання наявності або відсутності прав; відновлення становища, яке існувало до порушення прав та законних інтересів

суб'єктів господарювання; припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення; присудження до виконання обов'язку в натурі; відшкодування збитків; застосування штрафних санкцій; застосування адміністративно-господарських санкцій та іншими способами, передбаченими законом. [6]

Окрім того, споживачі, які перебувають на території України, під час придбання, замовлення або використання товарів (робіт, послуг) з метою задоволення своїх потреб мають право не тільки на державний захист своїх прав; гарантований рівень споживання; належну якість товарів (робіт, послуг); безпеку товарів (робіт, послуг), а й на необхідну, доступну та достовірну інформацію про кількість, якість і асортимент товарів (робіт, послуг) і можуть звертатися до суду та інших уповноважених органів влади за захистом порушених прав або законних інтересів. [6]

Зазначені норми кореспондуються з правами споживачів у сфері надання житлово-комунальних послуг, визначених законодавцем в статтях Закону України «Про житлово-комунальні послуги» [7] та з нормами Закону України «Про захист прав споживачів», що регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлює права споживачів, а також визначає механізм їх захисту та основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів. [8]

Проте, на противагу озвучених норм, щодо захисту прав споживачів у тому числі і у сфері надання житлово-комунальних послуг, урегульованих Господарським та Цивільним кодексами України, Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Законом України «Про захист прав споживачів», статтею 37 Закону України «Про кооперацію» забороняється втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування у фінансово-господарську та іншу діяльність кооперативних організацій, крім випадків прямо передбачених законом. Тому, керуючись частиною другою статті 19 Конституції України [9], яка визначає, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією

та законами України представники органів Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів не мають повноважень для проведення перевірки та відповідного реагування в разі звернення щодо фактів порушення прав саме споживачів у сфері надання житлово-комунальних послуг, проживаючих в будинках житлово-будівельних кооперативів, так як закони України «Про захист прав споживачів» і «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» [10] не регулюють відносини між органами управління кооперативами, до яких відносяться обслуговуючі житлово-будівельні кооперативи, та колективними споживачами комунальної послуги.

Отже, із за незгодженості законодавчих актів виникла ситуація, коли держава фактично не забезпечує захист прав значної частини громадян, який гарантований їм Конституцією і цілою низкою законів України та ставить в нерівні умови ту частину населення, котра проживає в будинках, власником яких є обслуговуючі житлово-будівельні кооперативи.

Висновки. Підводячи підсумок вище зазначеному, слід зауважити, що в законодавстві України відсутній дієвий механізм з контролю за дотриманням вимог до господарської діяльності обслуговуючого кооперативного підприємства з надання житлово-комунальних послуг та цільового використання отриманих ним коштів, що є причиною невпинно зростаючої кількості порушення прав споживачів, котрі є власниками квартир в багатоквартирних будинках житлово-будівельних кооперативів та споживачами в сфері надання житлово-комунальних послуг. Для врегулювання правових проблем вбачається за необхідне опрацювати та внести відповідні зміни до законів України «Про захист прав споживачів» та «Про кооперацію».

Література:

1. Житловий кодекс Української РСР від 30.06.1983 № 5464 // Відомості Верховної Ради. – 1983. – Додаток до № 28. – 573 с.
2. О дальнейшем развитии кооперативного жилищного строительства Постановление Совета Министров СССР от 19 ноября 1964 г. № 943 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.libussr.ru/doc_ussr/usr_6166.htm

3. Примерный устав жилищно-строительного кооператива (утвержден постановлением СМ РСФСР от 2 октября 1965 г. № 1143) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.levonevsky.org/baza/soviet/sss5571.htm>
4. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р. // Офіційний сайт Верхов. Ради України. - Режим доступу: [www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
5. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р./Верховна Рада України//Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 5. — Ст. 35.
6. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2003. – №№18-22. – ст.144 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
7. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 1, ст.1
8. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII // Відомості Верховної Ради України - 1991, № 30, ст.379. – (Редакція від 10.06.2017 № 1791 -VIII).
9. Конституція України: Закон України прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. № 254/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
10. Закон України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” (від 22.06.2017 № 2119-VIII)

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНСУЛЬСЬКОЇ
ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ТА АПОСТИЛЯЦІЇ

*Мілевська М.І.,
студентка Інституту підготовки кадрів
для органів юстиції України
Національного юридичного університету
ім. Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Актуальність обраної теми полягає в тому, що в міжнародному цивільному процесі використовуються документи, видані органами чи установами іноземних держав, зокрема такими є довіреності на представництво особи в суді, тому виникає питання: «Які дії необхідно здійснити, щоб вище згадані документи мали законну силу на території України?» Крім того, за наявності декількох способів легалізації, необхідно навести всі переваги і недоліки кожного з них, щоб розуміти, яким способом користуватися в тій чи іншій ситуації.

Проблеми легалізації знайшли своє висвітлення в працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема: І. І. Дахно, В. К. Радзівського, В. В. Попкова, О. М. Криштопи, Д. М. Курдельчука. П. А. Кінсовського та А. М. Єльцова тощо.

Термін «легалізація» походить від латинського *legalis* – законний, – надання законної сили, перехід до легального стану [6, с.145]. В міжнародному праві легалізація – це підтвердження дійсності та юридичної сили документа, виданого в іноземній державі [4].

У ст. 13 Закону України «Про міжнародне приватне право» від 03.06.2005 р. визначено, що документи, які видали уповноважені органи іноземних держав у встановленій формі, визнаються дійсними в Україні в разі їхньої легалізації, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором [1].

Процедура здійснення консульської легалізації на території України і закордонними дипломатичними представництвами України на території

іноземних держав регулюється Консульським статутом України, затвердженим Указом Президента України від 02.04.1994 р. за № 127/94 та Інструкцією про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном, затвердженою наказом Міністерства закордонних справ України від 04.06.2002 р. № 113.

Проаналізувавши положення чинного Консульського статуту України та цієї Інструкції, можна дійти до висновку, що з юридичної точки зору консульська легалізація досить заплутана та складна процедура, що породжує багато проблем у ході її здійснення. Так, Інструкцією встановлений порядок вчинення консульської легалізації офіційних документів, складених за участю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, або таких, що від них виходять, як на території України, так і за кордоном [5].

Зазвичай консульська легалізація українських офіційних документів для використання за кордоном здійснюється за такою схемою. Наприклад, для того, щоб засвідчений нотаріусом України документ мав юридичну силу на території іншої країни, він спочатку надходить до Міністерства юстиції України, де засвідчується справжність підпису нотаріуса та відбитка його печатки. Потім документ має бути легалізовано в Міністерстві закордонних справ України, і тільки після цього він проходить кінцевий етап легалізації в дипломатичному представництві або консульській установі тієї держави, на території якої будуть використані ці документи [5].

Крім того, існують випадки, коли, наприклад, іноземна країна просить надати документ разом із легалізованим перекладом на мову держави, у якій використовуватиметься документ. Ця процедура може не передбачати вимоги посвідчення оригіналу чи копії легалізованого нотаріального документа у дипломатичному представництві або консульській установі іноземної держави. Схема легалізації в цьому випадку буде мати такий вигляд: нотаріус – МЮУ – МЗС – нотаріус, який засвідчить вірність перекладу чи справжність підпису перекладача – МЮУ – МЗС – дипломатичне представництво або консульська установа іноземної держави [5].

Крім того, до недоліків зазначеної процедури слід віднести такі: низка повноважень адміністративних органів виходять за межі предмета правового регулювання даної Інструкції та Статуту; значна кількість документів, які необхідно подати особі для легалізації; наявність великої кількості документів, які не підлягають консульській легалізації, та протиріч у обігу комерційних документів тощо.

З метою спрощення процедури легалізації 1961 року в рамках Гаазької конференції з міжнародного приватного права була розроблена Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів.

10.01.2002 року Верховною Радою України прийнято Закон № 2933-III, відповідно до якого Україна приєдналася до Конвенції 1961 року, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Для України Конвенція набрала чинності 22.12.2003. Конвенція застосовується у відносинах з державами-учасниками, що не висловили заперечень проти приєднання України. Свого часу заперечення висловлювали Бельгія та Німеччина, однак у 2004 та у 2010 роках відповідно вони були відкликані.

Кожна з договірних держав звільняє від легалізації документи, на які поширюється ця Конвенція і які мають бути представлені на її території. Під легалізацією розуміється тільки формальна процедура, яка може вимагатися для посвідчення автентичності підпису, якості, у якій виступала особа, що підписала документ, та автентичності відбитку печатки або штампу, якими скріплений документ — проставлення апостиля компетентним органом держави, в якій документ був складений [2].

Кожна Договірна держава відповідно до статті 9 Конвенції вживає заходів, необхідних для того, щоб її дипломатичні або консульські агенти не проводили легалізацію в тих випадках, коли ця Конвенція передбачає звільнення від неї [2].

Проставлення апостиля на офіційних документах, що видаються органами юстиції та судами, а також на документах, що оформляються нотаріусами України, проводиться за допомогою програмних засобів ведення Електронного реєстру апостилів у такому порядку:

- прийняття документів для проставлення апостиля, формування та реєстрація заяви про проставлення апостиля (територіальні органи Міністерства юстиції України);

- розгляд документів, поданих для проставлення апостиля (Міністерство юстиції України);

- проставлення апостиля, відмова у його проставленні (Міністерство юстиції України);

- видача документів за результатом розгляду заяви про проставлення апостиля (територіальні органи Міністерства юстиції України) [3].

При цьому, проставлення апостиля, відмова в його проставленні здійснюються у строк до 2 робочих днів, у разі необхідності отримання зразка підпису, відбитка печатки та/або штампа, а також здійснення перевірки документів про державну реєстрацію актів цивільного стану у випадках відсутності відомостей про них у Державному реєстрі актів цивільного стану громадян та/або виникнення сумніву щодо їх достовірності строк розгляду документів, поданих для проставлення апостиля, може бути продовжено до 20 робочих днів [3].

На відміну від консульської легалізації, проставлення апостиля здійснюється в межах одного органу. Таким чином, зазначена Конвенція значною мірою спрощує та певним чином модифікує процес легалізації офіційних документів. Такий спосіб легалізації ще називають «спрощеною легалізацією».

Отже, виходячи з зазначеного вище, порівнюючи два способи легалізації документів, можна дійти висновку, що, на сьогодні, найбільш поширеним способом оформлення документів для їх можливого використання за кордоном є проставлення апостиля, запровадженого Гаазькою Конвенцією, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів 1961 року, оскільки процедура легалізації у даний спосіб видається менш складною та заплутаною і потребує менших затрат часу. Водночас, з країнами, які не приєдналися до даної Конвенції все ще застосовується консульська легалізація, крім випадків, якщо між державами не укладено міжнародну угоду про інший порядок легалізації документів.

Література:

1. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
2. Гаазька Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_082
3. Наказ «Про затвердження Правил проставлення апостиля на офіційних документах, призначених для використання на території інших держав» від 05.12.2003 року. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1151-03>
4. Юридичні терміни. Тлумачний словник /В. Г. Гончаренко, П.П. Андрушко, Т. П. Базова та ін. ; за ред. В.Г. Гончаренка. К.: Либідь, 2003. – 320 с.
5. Г. С. Дьомкіна Проблеми правозастосування у сфері консульської легалізації документів для дії за кордоном. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. - 2012. - № 8. - С. 130-138.

УДК 343.9

Юридичні науки

СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Молчанова Валентина Петрівна

Судовий експерт

Одеський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр

Міністерства внутрішніх справ України

Судово-почеркознавча експертиза відноситься до числа найбільш поширених і затребуваних криміналістичних досліджень. Її об'єкти - рукописні тексти, короткі записи та підписи, які широко представлені в суспільному житті і мають велике значення при здійсненні судочинства і іншої правоохоронної діяльності.

На сучасному етапі судово-почеркознавча експертиза є високорозвиненим розділом криміналістичної практики. Її можливості охоплюють широке коло ідентифікаційних, класифікаційних та діагностичних завдань [1].

Однак ця обставина ще не означає, що всі актуальні проблеми судового почеркознавства вже знайшли своє теоретичне і практичне рішення. Вивчення літературних джерел показує, що теоретичні положення деяких приватних методик дослідження морально застаріли і вимагають адаптації до сучасних почеркових об'єктів.

Повсюдне використання сучасної комп'ютерної техніки та оргтехніки значно спростило процес виготовлення будь-яких видів документів, що в свою чергу, призвело до зміни якісного складу об'єктів почеркознавчих експертиз. У теперішній час в експертній практиці домінують малоінформативні почеркові реалізації, тобто короткі записи та підписи. Досить рідко зустрічаються експертизи, в яких дослідженню підлягають великі і середні за обсягом рукописні тексти. Найчастіше, єдиним об'єктом, що дозволяє ідентифікувати виконавця такого документа або особи, від чийого імені засвідчуються юридично значимих фактів і події, є підпис.

Переважає більшість сучасних досліджуваних підписів за складом короткі, простої (спрощеної) конструкції, складаються з однієї-трьох букв і нечитаних елементів різної конфігурації; або з умовних письмових знаків у вигляді системи простих рухів, що істотно обмежує обсяг їх графічного матеріалу та інформації.

Сформована система загальних і окремих ознак була розроблена ще в 1964 році для великих за обсягом, надлишково інформативних почеркових реалізацій і виявилася недостатньою для дослідження малих, коротких за змістом почеркових об'єктів [2].

Так, виходячи з критеріїв сучасної класифікації загальних ознак, розмір почерку (переважна протяжність рухів по вертикалі) має певні кількісні характеристики, в залежності від яких може бути: малий (висота букв до 2 мм включно), середній (висота букв від 2 до 5 мм), великий (висота букв 5 мм і більше) [3]. Однак практика показує, що розмірні параметри сучасних почеркових об'єктів істотно змінилися (середній - висота до 3 мм), в зв'язку з цим відбувається нівелювання відмінностей в характеристиках загальних ознак різних осіб, що ускладнює процес ідентифікаційного дослідження. Дана обставина говорить про

назрілу необхідність їх нової градації, розробці більш деталізованої класифікації загальних ознак почерку і об'єктивізації критеріїв їх визначення.

Загальна комп'ютеризація призвела до появи в судовій почеркознавчій експертизі нових видів об'єктів - підписів, відтворених за допомогою певних технічних засобів – плоттерів, при дослідженні яких одним з діагностичних ознак не рукописного(технічного) виконання є недиференційований натиск пишучого вузла.

Натискні характеристики відображають ступінь і характер зусиль, витрачених виконавцем рукопису на маніпулювання писальним приладом і мають високу ідентифікаційну значимість. Виявлення відмінностей в силі і характері розподілу натиску в спірних об'єктах і зразках передбачуваного виконавця дозволяють, наприклад, встановити факт виконання підпису іншою особою.

Однак для експертів-практиків встановлення сили і характеру натиску при письмі є проблемою, найчастіше експерти навіть не вказують дані ознаки у висновку.

Система ознак, яку в даний час використовують судові експерти - почеркознавці для визначення сили натиску писального приладу, також була розроблена ще в радянські часи для рукописів, виконаних пір'яними ручками, проте зазначена загальна ознака почерку не втратила своєї актуальності і зараз при дослідженні почеркових об'єктів, виконаних писальним приладом – кульковою ручкою. А з появою безлічі сучасних писальних приладів, які використовують чорнила на гелевій (гелеві ручки) і масляній (масляні ручки) основах, визначення сили натиску стало особливо важко.

Відсутність чітких критеріїв для встановлення натискних характеристик сучасних об'єктів почеркознавчих досліджень не тільки ускладнюють процес ідентифікації, а й нерідко призводять до експертних помилок.

Викладене свідчить про необхідність переробки системи загальних і окремих ознак і їх характеристик з урахуванням сучасних реалій, шляхом удосконалення класифікації загальних і окремих ознак почерку, встановленням нових критеріїв їх визначення та оцінки.

У зв'язку з бурхливим розвитком науково-технічного прогресу в останнє десятиліття в експертній практиці з'явилася велика кількість підписів, відтворених за допомогою технічних засобів. Їх виконання, в даний час, розміщується на досить високому технологічному рівні, що створює серйозні проблеми для їх дослідження та ідентифікації.

Так, вивчення і узагальнення експертної практики останніх років свідчить про те, що на дослідження судовим експертам науково-дослідних експертно-криміналістичних установ все частіше надаються в якості об'єктів дослідження копії документів та технічні зображення документів, виконані з використанням комп'ютерної друкуючої техніки та різних технічних пристроїв.

Даний вид досліджень специфічний, оскільки досліджується не сам об'єкт: рукописний текст та підпис, а його зображення. Це створює додаткові складності при проведенні експертного дослідження, оскільки по зображеннях в копії документа найчастіше неможливо встановити спосіб (рукописний / не рукописний) і умови виконання короткого запису та підпису в оригіналі документа; тип та вид писального приладу; вирішити питання про можливе застосування технічних засобів при виконанні підпису-оригіналу; виключити факт виготовлення документа в цілому або його частин шляхом монтажу тощо. Крім того, даний вид об'єктів не дозволяє провести дослідження в повному обсязі з урахуванням технологічних параметрів письма: напрямок і послідовність рухів, розташування початкових і заключних частин елементів, сила натиску писального приладу на поверхню паперу та ін.).

Однак, в сьогодення, питання про можливість дослідження почеркових об'єктів малого об'єму, зокрема підписів, за їхніми зображеннями в копіях документів або на технічних зображеннях досі залишається відкритим для дискусій.

Вважаємо, що даний вид експертних досліджень, з урахуванням своєї актуальності, потребує комплексний підхід і вимагає додаткового опрацювання теоретичних основ, пов'язаних з визначенням об'єкта, цілей і завдань даного виду досліджень, а також розробки нових рекомендацій про методи

дослідження почеркових об'єктів малого об'єму (коротких записів та підписів) за їхніми зображеннями в копіях документів та на технічних зображеннях.

Крім того, кожна експертиза, що призначається як почеркознавча, вимагає від експерта знань не тільки в області судового почеркознавства, але і в області технічного дослідження документів, оскільки тільки комплексний підхід до вирішення поставлених питань може забезпечити повноту експертних досліджень і успішне рішення експертних задач.

Література:

1. Ковальов К. М., Меленевська З. С., Шпакович Н. Г. Методика судово-почеркознавчої експертизи (загальна частина): ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2008. 34 с.

2. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному вигляді): підручник. Київ: Кондор, 2008. 588 с.

3. Меленевська З. С., Шпакович Н. Г. Альбом загальних та окремих ознак почерку: на допомогу слухачам і експертам: ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2008. 49 с.

УДК: 342.95 (477)

Juridical sciences

ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES OF DIGITIZATION OF SOCIAL RELATIONS

Muzychuk E.O.

*Student of Kharkiv National University
of Internal Affairs*

Modern society experiences a period of tremendous accomplishments and fundamental changes that are closely linked to the processes of deep transformation of the domestic digital sphere. The powerful development of digital and information technologies has given an impact to the formation of a qualitatively new information services market, which brings together a large number of consumers.

Individuals, employees, business representatives operating in this market are

aimed at optimizing public processes, and they contribute to the efficiency of those legal entities involved in this process by their activities. On the basis of the use of large amounts of up-to-date information, there is a gradual improvement of market interaction between the subjects actively using modern information technologies in their activities. It is now possible to highlight the most important factors in the development of digitization processes. They can equally include the emergence of new digital technologies and the formation of fundamentally new requests and needs of consumers. Among these new needs there are the setting of time-saving, the search and purchase of goods by clear properties and parameters for the projection of new values, and the changing conditions of the competitive environment.

Such transformations should be supported by radical changes in the national policy regarding the attitude of the state to the traditional types and ways of conducting management activities, as well as the optimization of these activities up to high world standards.

At present, Ukraine is one of the countries most in need of technological improvement, as it has only recently started to gain momentum in its gradual move towards European integration.

Among the conditions, which are necessary for the effective functioning of public relations in the sphere of management activities, there are several priorities. In order to successfully implement state-of-the-art technological advances into the domestic reality, the relevant legislators should create and adopt appropriate legal acts that would be designed to regulate the infrastructural development of mobile and digital communications as a foundation of existence for technologies and applications operating in cyberspace.

Based on the scientific conclusion that almost all aspects of modern life of public relations entities are interrelated, it should be emphasized that the conditions for growth and improvement in other high-tech fields will be automatically created during the development of one scientific and technical sphere. That is, existing digital television technologies have the potential to enrich the telecommunications industry with the increasingly necessary computerization and gadgetry. And in technologies

such as automated computing, virtualization and cloud storage, as well as the creation and improvement of cyber security tools, the scope and direction for improvement is almost unbounded. Among the main regulatory documents that are intended to establish in the future more or less effective regulation of public relations in the high-tech sphere, are the following: The Law of Ukraine "On the National Program of Informatization" [1]; "On the Concept of the National Informatics Program" [2]; Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Concept of development of the digital economy and society in Ukraine for 2018-2020 and approval of the plan of measures for its implementation" [3].

Literature:

1. The Law of Ukraine "On the National Program of Informatization".
2. The Law of Ukraine "On the Concept of the National Informatics Program"
3. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Concept of development of the digital economy and society in Ukraine for 2018-2020 and approval of the plan of measures for its implementation".

Юридичні науки

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА В ДРАМІ ІВАНА ФРАНКА «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ»

Попов Д.С.

Курсант 3-ого курсу

Луганський державний університет

внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка

м. Сєвєродонецьк, Україна

В наш час в Україні науково-дослідні інститути судових експертиз є кременною гілкою, що складається з професіоналів, які працюють на захист правосуддя та істини. На жаль, Феміді не завжди вдається врівноважити важелі добра і зла. Це добре зображено у драмі Івана Франка «Украдене щастя». До автора як до невичерпного джерела наукових та політичних знань звертаються філософи, історики, етнографи, філологи тощо. Дослідженню літературної спадщини творця

присвячено монографії, дисертації, статті. Але з кожним прочитанням у ній відкриваються незбагнуті раніше глибини. На підтвердження викладемо деякі роздуми щодо фундаментальних передбачень письменника в драмі «Украдене щастя». Знаємо, що І.Франко добре знав проблеми правознавства.

Слідкуючи за перебігом подій у драмі, певно, не замислюємося, чому заарештовано Миколу Задорожного? Чому підозра впала саме на нього? Пригадаємо, що першопричиною звинувачення й арешту підозрюваного стали сліди крові. Але чому жандарми не взяли до уваги той факт, що кров може не належати потерпілим невідомо. Ще в давнину казали – «Не спійманий - не крадій» , «Не за те вовка б'ють, що він сірий, а за те, що овечку з'їв». Ця народна мудрість лягла в основу сучасної презумпції невинності.

Під час обшуку двору й домівки Миколи війт та жандарми на очах у свідків виявили плями на кожусі й чоботях Задорожного. Знайшли сокиру, де плями були також на топорищі. І зразу ж вирішили – кров. Витлумачили це як незаперечний доказ причетності до криміналу. І ніхто з них не обтяжував себе запитанням : а чи кров це? Микола ж звертається до війта з проханням пояснити всім, що та кров – наслідок побоїв, нанесених йому. Але війт удає, що нічого про це не знає, що Микола був без побоїв, коли він його бачив. Та й заарештували Миколу.

Сталось так, що жандарм знайшов справжніх злочинців убивства, але це могло з'ясуватися раніше, якби могли вивчити й оцінити ті сліди. Вони допомогли б встановити правду.

На цьому весь час наголошує автор, детально описуючи сцену зустрічі Миколи з Анною. Анна, допомагаючи Миколі зняти чоботи, відступає на крок узад і хреститься. Звертається до Миколи:» *А тобі що такого? Ти весь у крові!*» [1, с.127]. Отже, вона відразу запідозрила лихе. Микола признається, що *«то наш війтенко, гідний та поважний» побив його до крові*. Микола не дається Анні змивати кров: *«Ні, не треба! Я його до суду завдам! Я завтра, ось так, як є, до самого пана судії піду. Най пани побачуть! Не мий! »* (с.427) [2, с. 127].

Ще за часів правління радянської влади є безліч випадків несправедливості, пов'язаних із схожими ситуаціями. Розстріляли кількох

невинних людей, доки не піймали маніяка Міхасевича. Візьмемо українського злодія Ткача, за його діяння один за одним потрапляли до в'язниці молодики з міста Пологи. За весь час за Ткача були незаконно арештовані семеро, більшість з них відбули тривалі терміни до реабілітації.

На превеликий жаль, в історії сучасної України також є приклади зради Феміди.

Гучна справа щодо Дмитра і Сергія Павличенків (старший син і батько). За версією суду вони причетні до вбивства судді Шевченківського суду Сергія Зубкова 21 березня 2011 року в місті Києві. Ситуація тотожна до тієї, яку Іван Франко проілюстрував у своєму творі. У драмі Миколу Задорожного жандарми зробили причетним до криміналу через те, що на його кожусі, чоботях та сокирі були сліди крові. Хоча приналежність її невідома.

В невігаданій історії, що сталася у 2011 році батькові суд визначив покарання у вигляді довічного ув'язнення, а синові – 13 років за ґратами[3]. Вбивство було скоєно у ліфті. Там були криваві відбитки долонь, що не належать ані батьку, ані сину. Можливо це були докази залишені справжнім вбивцею. Не зрозуміло чому усі ці факти експертами не досліджувалися. Особливу увагу потрібно звернути на те, що в ліфті були сліди кросівок власника, який так і залишився невідомий. Суд ці обставини також не врахував.

В літературній драмі «Украдене щастя» та реальній історії фігурує один спільний доказ – це кров. Ще в давнину казали – «кров шлях вкаже». Але в наш час, в епоху стрімкого розвитку науки, техніки і комп'ютерних технологій не можна поспиритися на такі нестабільні, хибкі докази провини.

На підтвердження зазначимо, що формування судової медицини на західноукраїнських землях відбувалося під значним впливом західноєвропейських правових систем і на основі досягнень медицини Німеччини, Австрії, Польщі. Саме наприкінці XIX і початку XX сторіч у судовій практиці активно застосовується криміналістична експертиза, яка охоплювала групу експертиз, призначених головним чином для дослідження речових доказів. У XIX сторіччі за часів австрійського панування у Львові була створена дворічна медико-хірургічна

студія з п'ятьма кафедрами, де на кафедрі загальної патології передбачалося викладання судової медицини у вигляді окремих тем. У 1817р. університет у Львові відновив свою роботу, проте без лікарського відділу, тому Медико-хірургічна студія продовжувала свою діяльність. Судова медицина у ній була окремим предметом. У Медико-хірургічній студії проводили практичні заняття із судової медицини, зокрема розтини трупів у Суспільному шпиталі. Викладачі студії складали також колективні висновки у спірних справах, що розглядалися судами. У 1872-1874 рр. Медико-хірургічна студія була ліквідована, і протягом 20 років у Львові не було лікарського навчального закладу. Судову медицину вивчали тільки на відділі права в університеті. У результаті наполегливих клопотань Міністерство дозволило у 1884р. відкрити самостійну кафедру судової медицини на відділі права. Отже, у другій половині XIX ст. в Австро-Угорській імперії було запроваджено призначення лікарів-експертів як судових лікарів. Про це свідчить розпорядження міністерства внутрішніх справ Австро-Угорської імперії для Галицького намісництва про порядок призначення лікарів експертів (1848) [4, с.335]. Вони були зобов'язані проводити судові огляди, судово-лікарські та санітарно-поліційні розтини. Ці дипломовані спеціалісти перебували на адміністративній службі як повітові, міські або гминні лікарі. З 21 вересня 1898 року на лікарському відділі (по-сучасному – медичному факультеті) Львівського університету була відкрита кафедра та заклад судової медицини, яку організував та якою 42 роки керував професор В.Серадський [5, с.336].

Отже, доказів щодо наявності крові на об'єктах, досягли завдяки науковим пошукам багатьох дослідників, зокрема й українських. Але це сталося пізніше. Наукового ж обґрунтування цих проблем на час написання драми (1894) ще не було.

Вражає здатність великої людини робити фундаментальні передбачення. Згадаймо, як детально описує він факт виявлення плям, підозрілих на кров, і зупиняється на прямих вказівках, як поведеться з речовими доказами. Оглядаючи сани, виявили, що *«на санях двох лещатів немає, а на третім тільки кров'ю замазано. Ага, се також важне. Візьміть і пантруйте, аби кров не стерлася»*[6, с.145].

Усе так, як би це робили фахівці сьогодні. На жаль, ніяких даних, як скористалися речовими доказами, у творі немає. Та це й не дивно, адже наука не в змозі тоді ще була ґрунтовно допомогти практиці. У наш час встановили б, що на всіх речах кров Миколи, а тому стосунку до смерті невинних жертв у корчмі він не має. Помилки б не сталося.

Література:

1. Поезія та драматичні твори : вибране / І. Я. Франко. – Львів : Каменяр, 1977, «Украдене щастя» (С. 119-196).
2. Поезія та драматичні твори : вибране / І. Я. Франко. – Львів : Каменяр, 1977, «Украдене щастя» (С. 119-196).
3. Справа Павліченків (URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Справа_Павліченків](https://uk.wikipedia.org/wiki/Справа_Павліченків)), (дата звернення 16.08.2019)
4. Становлення та розвиток судової медицини на Львівщині / А. І. Найда, О. Р. Малик // Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія : Юридична. - 2015. (С. 332-339).
5. Становлення та розвиток судової медицини на Львівщині / А. І. Найда, О. Р. Малик (С. 332-339).
6. Поезія та драматичні твори : вибране / І. Я. Франко. – Львів : Каменяр, 1977, «Украдене щастя» (С. 119-196).

УДК 347

Юридичні науки

СУДОВІ РІШЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ

Поліна Ігорівна СЄДОВА

*Студент Інституту управління і права
(м. Київ) Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

Ключові слова: поняття судового рішення, проблема класифікації судових рішень, основи процесу Давнього Риму.

За думкою Марка Туллія Цицерона, чесна людина, сідаючи в суддівське

крісло, забуває про особисті симпатії. [1] Так, дійсно, обіймаючи посаду судді, людина має чітко виконувати приписи законів та виносити рішення на основі них, обґрунтовуючи необхідність застосування саме цієї статті, або пункту. Проте, сягнувши в глибину віків, чи завжди було так? Які саме рішення виносили судді та які були їх види.

Вивчення проблеми виникнення судового процесу та судового рішення, як явища займалися такі науковці, як: І.Л. Бєлий, Д.Д. Грімм, Д.І. Мейєр, Є.М. Орач і т.д. [4]

Дослідження природи судового рішення ,як явища та його класифікації не можливе без виявлення витоків останнього, адже історичне пізнання процесу розгляду цивільних справ сприяє правильному формуванню дослідженого предмета.

Так, звертаючись, до курсу Римського права можливість встановлення чіткої класифікації, як власне і самого поділу судових рішень не було. Проте, впевнено можливо зауважити, що на стадії «judicium», правовою основою прийняття судового рішення є Закон XII таблиць, звичаєве право, відповідні постанови народних зборів тощо. Окрім, того дослідженню підлягає процес не лише за формою, та і за змістом. За думкою деяких науковців, дослідників римського права система позовів, що існувала і цивільному процесі є своєрідною диференціацією проваджень, при якому, через наявну велику кількість формальностей, містить особливу процедуру, що відображає видову специфічність форми. [4]

Загальновідомим, є факт того, що рішення в будь-якому його прояві (ст. 258 ЦПК України), є формою вираження думки судді, в кожному конкретному випадку. Тобто, рішенням є головний процесуальний документ, яким вирішується справа по суті, основна правова вимога в спорі. [2]

Виходячи, із встановленої вище статті, впливає і класифікація судових рішень. Ними є : рішення, постанова, ухвала, судовий наказ. Проте, при вивченні питання більш глибоко, можливо встановити, що ухвали суду також мають певну диференціацію. Адже існує певна когорта справ, вирішення яких закінчується

постановленням ухвали. Наприклад, справи, стосовно дії або бездіяльності державного виконавця. Так, особа звернулась зі скаргою до Хмельницького міськрайонного суду Вінницької області стосовно бездіяльності посадових осіб виконавчої служби Хмельницького міськрайонного управління юстиції Вінницької області. Свою позицію скаржник обґрунтовує тим, що рішенням Хмельницького міськрайонного суду Вінницької області від 30.08.2016 у справі № 149/1983/16-ц зі скаржника (відповідача у минулому провадженні) було стягнуто 11219 гривень 86 копійок боргу, відкрите виконавче провадження, накладено арешт на майно. Скаржник звернувся до відділу державної виконавчої служби Хмельницького міськрайонного управління юстиції Вінницької області з заявою про зняття арештів оскільки повністю розрахувалася з кредитором, однак відмова була обґрунтована тим, що виконавчий лист по даному провадженню повернений стягувачу без виконання, як такий що не підлягає виконанню, а тому державний виконавець не може здійснювати будь-які виконавчі дії. Дослідивши матеріали справи, суд дійшов висновку зобов'язати відділ державної виконавчої служби Хмельницького міськрайонного управління юстиції Вінницької області зняти арешт та заборону відчуження з майна боржника ОСОБИ_1. В залежності від інстанційності, судові рішення також мають свою класифікацію. Окрім того, серед видів рішень не вказано, окрему думку судді, що по суті як вияв внутрішнього переконання, також має місце в класифікації останнього. [5]

Виходячи із вище встановленого, необхідно сказати, формально цивільний процес, як явище був відомим, ще за часів Давнього Риму. Проте, форма вираження дещо відрізнялась від тієї, що існує зараз. В Цивільному процесуальному кодексі України не відсутнє визначення судового рішення, як і його класифікації. Тому в цьому контексті, необхідне законодавче закріплення даних понять, для відсутності колізійності цивільно-правових норм.

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 26.06.1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
(дата звернення 10.10. 2019)

2. Цивільний процесуальний кодексу України № 1618-IV від 18.03.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення 10.10.2019)

3. Н.Богданова. Великі думки великих людей. 2017. Видавництво АСТ. URL: <https://www.litres.ru/n-bogdanova-2/velikie-mysli-velikih-ludey/chitat-onlayn/> (дата звернення 10.10.2019)

4. О.Ю. Зуб. Спрощені судові процедури: Досвід стародавнього Риму. 2014. Університетські наукові записки. № 3 (51), с.84-89.

5. Рішення Хмельницького міськрайонного суду Вінницької області стосовно бездіяльності посадових осіб. 2019 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74510115> (дата звернення 10.10. 2019)

Юридичні науки

АНАЛІЗ ОКРЕМИХ СТАТЕЙ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 1076,
ПРИЙНЯТОГО ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ 19.09.2019

Стадник О.В.

слухач групи ПУВ-31

Львівського РІДУ НАДУ при президентові України

19.09.2019 року Верховна Рада прийняла Закон «Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» (законопроект № 1076).

Як наслідок – викладуть у новій редакції Закон України "Про публічні закупівлі". Основними його нововведеннями є скасування інституту тендерних комітетів, можливості здійснення закупівель через централізовані закупівельні організації, запровадження нових процедур закупівлі (спрощеної закупівлі, торгів із обмеженою участю), критерію оцінки тендерних пропозицій за вартістю життєвого циклу тощо.

Закон вводить поняття "спрощених" закупівель стаття 14 – тобто закупівлі товарів, робіт і послуг на суму від 50 до 200 тис. грн, які обов'язково будуть проводитись через Prozorro.

Також новий Закон передбачає:

- запровадження персональної відповідальності посадових осіб (зокрема, керівників органів) за порушення законодавства у сфері публічних закупівель (**штраф** становитиме **від 34 тис. до 170 тис. грн.**);
- можливість виправлення помилок у тендерних пропозиціях протягом 24 годин частина 9 стаття 26;
- впровадження диференційованої плати за оскарження тендеру в АМКУ;
- неможливість відкликати скаргу частина 3 стаття 18;
- онлайн-магазин для бюджетних установ шляхом запровадження електронних каталогів поширених товарів;
- постачальник повинен буде обґрунтувати аномально низьку ціну для укладання договору з замовником частина 14 стаття 29.

Цей Закон вводиться в дію 19.04.2020 року.

Порівняльна таблиця основних нововведень:

№ з/п	Існуюча редакція ЗУ «Про публічні закупівлі»	Нова редакція ЗУ «Про публічні закупівлі»	Примітки
1	В Прозоро є допорогові закупівлі, які законом не регулюються від 50 до 200 тис. грн.	"Спрощені" закупівлі – тобто закупівлі товарів, робіт і послуг на суму від 50 до 200 тис. грн, які обов'язково будуть проводитись через Prozorro.	Замовники вже давно користуються допороговими закупівлями, які регулювалися місцевими актами (цікавим є той факт, що стаття 13 "Процедури закупівлі" взагалі не визначає спрощені закупівлі як конкурентну процедуру).
2	Штраф від 11900 грн. до 17000 грн.	Штраф становитиме від 34 тис. до 170 тис. грн.	На практиці штрафи накладаються на працівників, заробітна плата яких не дозволяє реалізувати механізм оплати

3	Відсутня можливість на виправлення помилок	Виправлення помилок у тендерних пропозиціях протягом 24 годин	Цей пункт не є однозначним, оскільки не зобов'язує замовника повідомити про виявлені недоліки
4	Плата 5000 грн. - за скаргу на закупівлю товарів та послуг та 15000 грн. - по закупівлях робіт	Впровадження диференційованої плати за оскарження тендеру в АМКУ	Диференційована плата за скарги, в розумних граничних межах (як мінімальних так і максимальних)
5	Є можливість відкликати скаргу	Неможливість відкликати скаргу	Антимонопольний комітет буде перевантажений зопалу поданими скаргами
6	Відсутні електронні каталоги поширених товарів	Запровадження електронних каталогів поширених товарів	Запровадження електронних каталогів як полегшення процедур закупівель
7	Відсутня вимога щодо обґрунтування аномально низької ціни	Обґрунтувати аномально низьку ціну	Обґрунтування аномально низької ціни як антидемпінгова кампанія
8	Тендерний комітет	Уповноважена особа	Така реорганізація була потрібна, оскільки фактично всю інформацію готує секретар тендерного комітету

Література:

1. 1.Гальчинський Л.Ю. Гаврилова А.Г. Оцінка функціонування електронної системи “PROZORRO” як інструмента державних закупівель. - Режим доступу: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102574/102574-216900-1-SM.pdf>

2. 2.Закон України “Про публічні закупівлі”- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

3. 3. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» - Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66307

4. 4. Особливості правового регулювання закупівель у суспільному секторі Європейського Союзу / О. С. Нема // Ефективність державного управління [Текст] : зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України. – Вип. 40 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014.

5. 5. Проблеми публічних закупівель крізь призму європейського досвіду. А. Олефір - Режим доступу: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/89582/99325>

6. 6. Розвиток законодавства України щодо державних закупівель: від еволюції до революції. О. Шатковський. - Режим доступу: https://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Radnyk_OShatkovskyi-on-PP-Evolution.pdf

СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Ткач А. М.

*студентка факультету соціології і права
Національний технічний університет
«Київський політехнічний інститут
ім. Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Система державних закупівель – це важливий елемент управління державними фінансами та іншими ресурсами суспільного сектора економіки. Система покликана виконувати не тільки функції забезпечення суспільних потреб, а й функції державного регулювання економіки, вирішення соціально-економічних проблем, стимулювання науково-технічного прогресу. Фундаментом

державного управління є державна контрактна система і державний бюджет, а також податкова й резервна система. Виконання державних функцій забезпечують саме державні закупівлі, які спрямовані на оптимізацію управління, скорочення витрат, ефективне управління фінансовими потоками.

Система державних закупівель – це система економічних відносин між державою та суб'єктами господарювання, що забезпечує створення суспільних благ, шляхом купівлі товарів, робіт послуг, з метою задоволення державних потреб на принципах економності, ефективності, транспарентності, конкурентності, контрольованості та відповідальності, що забезпечує виконання правової, стратегічної, економічної, фінансової та інформаційної функцій державних закупівель [1, с. 92–103].

Серед нормативно-правових актів у сфері державних закупівель слід виділити: Закон України «Про публічні закупівлі»; Закон України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони»; Закон України «Про державне оборонне замовлення»; Постанова Кабінету міністрів України «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти»; Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі»; Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження порядку визначення предмета закупівлі [2].

Державні закупівлі в Збройних Силах України починаються з визначення потреб і планування відповідних заходів на наступний рік. Під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти в Міністерстві оборони України за централізованими розрахунками Департамент державних закупівель і постачання матеріальних ресурсів Міністерства оборони України керується положеннями Інструкції, яка введена в дію наказом Міністерства оборони України «Про затвердження Інструкції з проведення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти в Міністерстві оборони України за централізованими розрахунками» [3, с. 89].

Система державних закупівель в Україні здійснюється на трьох ієрархічних рівнях: державному (національному); регіональному (обласному); місцевому (муніципальному). В Україні процес закупівлі може проводитись шляхом таких процедур: допорогова й надпорогова закупівля, відкриті торги, переговорна процедура закупівлі, конкурентний діалог [4, с. 51–62].

Допорогова закупівля – закупівлі до 200 тис. грн на рік для товарів і послуг та до 1,5 млн грн для робіт.

Надпорогова закупівля – закупівлі від 200 тис. грн на рік для товарів і послуг та від 1,5 млн грн для робіт.

Відкриті торги є основною процедурою закупівлі. Процедура відкритих торгів є найбільш прозорою, тому дозволяє брати участь у торгах будь-якому суб'єкту господарювання. Використовуючи цю процедуру замовник демонструє заохочення до конкуренції.

Переговорна процедура закупівлі – це процедура, що використовується замовником як виняток, і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з одним (декількома) учасником після проведення переговорів.

Конкурентний діалог – ця процедура передбачає проведення переговорів з декількома учасниками. Метою таких переговорів є підготовка оптимальних технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі. Найбільш оптимальною ця процедура є для закупівель, які носять складний, спеціалізований характер.

Головним перетворенням системи державних закупівель за останній період є те, що конкурентні процедури стають повсякденною практикою. Не є винятком із цієї загальнодержавної тенденції і Міністерство оборони України. Становлення ринкових відносин в Україні обумовлює істотні зміни в матеріально-технічному забезпеченні Збройних Сил України. Цей процес має тенденцію до розвитку товарних відносин, а відповідно і обсягів закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти. На сьогодні існує цілий комплекс питань щодо координації й управління державними закупівлями. Розвиток законодавства щодо цього питання загалом має позитивну тенденцію, але в той

же час потребує закріплення внесених змін і налагодження методик здійснення контрольних дій, які необхідні для перевірки процедур державних закупівель.

Література:

1. Альциванович О. В., Цимбаленко Я. Ю. Теоретико-категоріальний аналіз поняття публічних закупівель та корупційних ризиків при їх здійсненні в Україні // Аспекти публічного правління, 2018. Т. 6. № 9. С. 92–103.
2. Нормативно-правова база з питань публічних (державних) закупівель в Україні. URL: <https://prozorro.tender-online.com.ua/zakonodavstvo/> (21.10.2019).
3. Про публічні закупівлі : Закон України від 01.04.2016 р. № 922-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. 25 груд. № 9. С. 89.
4. Здирко Н. Г. Публічні закупівлі: типи та процедури здійснення // Агросвіт, 2019. № 18. С. 51–62.

УДК 343

Юридичні науки

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПЕРТНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ В ГАЛУЗІ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В ВИПАДКАХ СЕКСУАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ
ЩОДО ДІТЕЙ

Федорова С.В.,

студентка юридичного факультету

Науковий керівник:

Федорова О.А.

кандидат медичних наук,

викладач дисциплін «судова медицина»,

«судова психіатрія» кафедри правознавства

приватний вищий навчальний заклад

«Фінансово-правовий коледж»

м. Київ, Україна

Актуальність обраної теми обумовлена підвищеною цікавістю суспільства до питань статевих злочинів щодо дітей. Влітку цього року, в соцмережах та засобах масової інформації чи не постійно з'являлись відомості про сексуальні злочини щодо малолітніх та неповнолітніх дітей, як дівчат, так і

хлопчиків. І пересічні громадяни, і численні юристи активно висловлювали свої думки з приводу кваліфікації цих злочинів та припустимої кримінальної відповідальності.

Однак, і серед фахівців, і серед суспільства існує певне непорозуміння деяких нюансів стосовно сексуальних збочень (розладів), які в подальшому сприяють виникненню плутанини у таких юридичних поняттях, як «педофілія», «розпусні дії», «згвалтування» тощо. Підтвердженням цьому є результати проведеного нами інтернет-опитування про обізнаність фахівців щодо педофілії.

В анкетуванні прийняла участь 91 особа, з яких 32 (35,4 %) особи були юристами або студентами юридичних факультетів, ще 31 (33,2 %) особи – були лікарями та студентами медичних вишів, а інші респонденти були педагогами, психологами та іншими за фахом, серед яких були, навіть, помічник депутата та домогосподарки (рис.1).

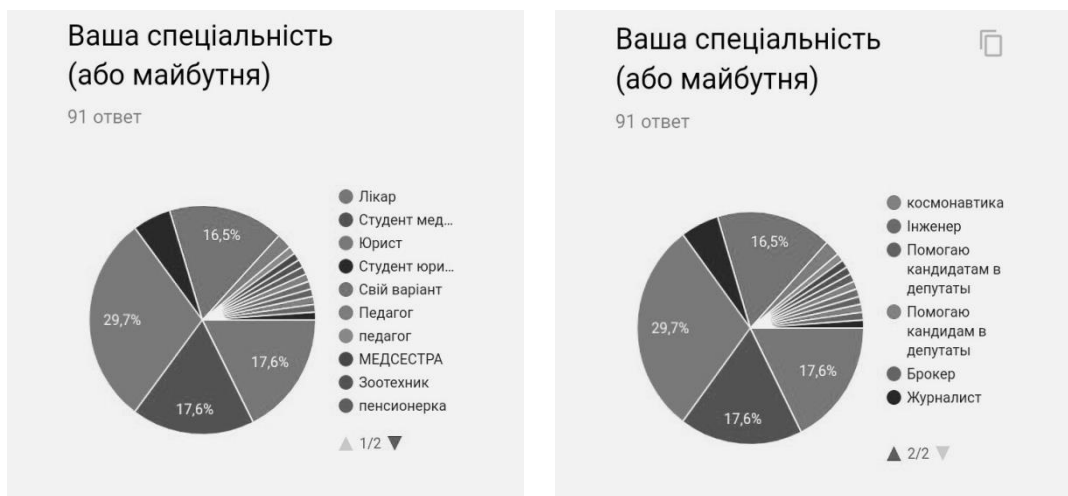

Рис. 1. Спеціальність респондентів

І навіть, з огляду на обізнаність лікарів, юристів та педагогів у цій проблематиці, саме на запитання «що таке педофілія», правильно відповіли, що це – хвороблива схильність до розпусних дій з малолітньою особою, лише 16 (17,6 %) осіб (рис.2)!

Але, саме розуміння відмінностей між вищенаведеними поняттями і сприятиме правильній кваліфікації злочину.

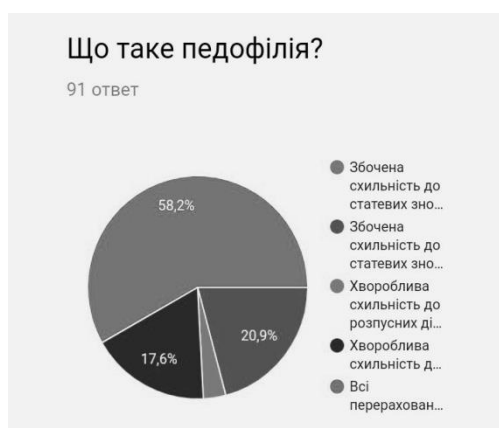

Рис.2. Результат анкетування

Нажаль, і в нас, і в інших країнах іноді вживають поняття «педофіл» та «педофілія» до кожного сексуального злочину щодо неповнолітнього. Про цю невідповідність свідчить, наприклад, такий резонансний заголовок: «Педофилия и её социальные причины», де насправді йдеться про сексуальне насилля до неповнолітніх та розбещення малолітніх священиками «в силу їх целібату» [1]. Проте, спеціалістам одразу стає зрозуміло, що йдеться не про «справжню» педофілію, яка не може мати соціальних причин. Автор цілком слушно стверджує, що існує плутанина в тому, що слід вважати педофілією, а що – ні; що в довіднику з діагностики психічних розладів педофілією вважаються статеві зв'язки з дітьми допубертатного періоду; що офіційно в юриспруденції немає терміна «педофілія»; і що не можна прирівнювати статеві стосунки дорослого чоловіка та 17-річної дівчини до наруги над малолітньою дитиною.

Тому, слід пам'ятати, що розпусні дії носять сексуальних характер, але вони не є статевим актом, а згвалтування, згідно останніх змін у КК України (ст. 152 ККУ) є «вчиненням дій сексуального характеру, пов'язаних з вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи».

Якщо звернути увагу на досвід світових країн, то там в таких випадках підходять до судової та експертної практики досить чіткіше. Наприклад, серед вітчизняної спільноти значно перевищено соціальну значимість такого явища, як «педофілія», в той час, як за кордоном шляхом численних вивчень цього явища

було встановлено, що частка справжніх педофілів складає лише 1 % від всіх інших сексуальних злочинців[2]. Але, для того, щоб розібратись, що являє собою педофілія насправді, слід згадати, що взагалі означає цей термін. Згідно з відомостями, наданими в словнику методичного посібника «Навчить дитину захищатися», призначеного для педагогів, психологів та інших спеціалістів, що працюють з дітьми: «Ефебофілія – статевий потяг дорослих людей до осіб підліткового та юнацького віку, як до дівчат, так і до юнаків», а «педофілія – статеве збочення, що проявляється у задоволенні своїх статевих потреб з дітьми» [3, с. 59]. Однак, ці визначення не є точними, оскільки укладачі посібника не конкретизують, кого саме вважають за дітей, а кого – за підлітків та юнаків. У самому Кримінальному Кодексі відсутні поняття про педофілію, хоча в юридичних статтях вживається такий термін. А судові психіатри під педофілією, згідно з формулюванням К. Імелінського(1986), мають на увазі сексуальне відхилення, яке полягає у прагненні до сексуальних дій з дітьми. Інші психіатри (Н. І. Kaplan & D. J. Sadock, 1989) в «Клінічній психіатрії» доповнили це формулювання віком жертви до 13 років та фактом прагненням педофіла до активації по відношенню до дітей протягом не менше, ніж 6 місяців. В американському діагностичному класифікаторі психічних розладів це визначення доповнене тією обставиною, що педофіл повинен бути старший за дитину щонайменше на 5 років[4, с. 54, 55].

Фундаментальною працею про статеві злочини щодо неповнолітніх є дисертаційна робота вітчизняної авторки, в якій вона детально вивчила стан проблеми у різних країнах, та надала власні пропозиції [5, с. 25, 30]. Однак, і в цій роботі не здійснено чіткого розмежування понять між неповнолітніми та малолітніми жертвами сексуальних злочинів, а проведено узагальнення всіх, як неповнолітніх та не конкретизовано види цих злочинів.

В ХХ столітті в кримінальних кодексах більшості європейських країн було внесено статті стосовно статевих злочинів щодо неповнолітніх. Наразі, крім основного покарання за скоєння такого злочину в країнах Європи, Канаді,

Південній Кореї та в окремих штатах США, кожні три місяці застосовують також і хімічну кастрацію.

З огляду на останні наукові досягнення в галузі нейробіології, коли канадцем Джеймсом Кантором було виявлено структурну мозкову аномалію у педофілів, яка полягає у зниженому об'ємі білої речовини у лобних та тім'яних частках головного мозку, волокна яких саме приймають участь у формуванні сексуальної поведінки, стало зрозумілим, що поведінка педофілів має конкретний причинно-наслідковий зв'язок з вродженою чи набутою через травму або пухлину мозку, вадою розвитку. Також, німецькими вченими було визначено, що у осіб, що страждають на педофілію, зменшений й об'єм мигдалеподібних тіл. Окрім того, наразі ведеться робота з іншого наукового дослідження, в якому вже знайшлося підтвердження того, що у педофілів відбуваються порушення в орбіто-фронтальній ділянці кори мозку, оскільки вона відповідає за безумовні інстинкти (в т.ч. й статевий)[6]. Отже, вченими було підтверджено, що педофілія – не просто соціальна чи ментальна розпущеність злочинця, а патологічний розлад статевої переваги, що й було зафіксовано у міжнародній класифікації хвороб (МКХ-10), код - F64.9.

Але й закордонні юристи та інші фахівці, що працюють з дітьми, й вітчизняні говорять про те, що слід розмежовувати та конкретизувати поняття «педофілія», «ефебофілія», «розпусні дії», «сексуальні зловживання» тощо, оскільки вони все частіше вживаються в юридичній практиці.

Тому, вважаємо, що було б доцільним провести комплексне вирішення цього питання, в якому б чітко відокремлювались юридичні та медичні поняття про дитину допубертатного віку, як припустиму жертву педофіла та про дитину в період статевого дозрівання, як можливу жертву ефебофіла й «звичайного» сексуального злочинця; а також обґрунтувати необхідність індивідуального підходу до дитини в кожному окремому випадку, оскільки можливі варіації: наприклад, коли «справжній» педофіл скоїв розпусні дії до дитини 13 років, в якій ще не виражені вторинні статеві ознаки, або ж злочинець, який не

страждав на педофілію, зґвалтував 8-річну дитину. Зрозуміло, що в даних випадках кваліфікація злочинів повинна бути різною.

Висновки

Враховуючи вищенаведені сучасні вітчизняні та світові тенденції в галузі кримінального права до конкретизації певних понять та визначень, пропонуємо розробити єдині для юристів, медиків, психологів, соцробітників і педагогів, єдине визначення терміну «педофіл» та офіційно запровадити його в юридичну практику.

Література:

1. О. Сакун. Педофилия и её социальные причины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vaticannews.va/ru/world/news/2019-02/pedofiliya-i-eyo-socialnye-prichiny-vatiab.html>

2. Є. Сокурєнко. Чи допоможе хімічна кастрація педофілів боротися зі статевими злочинами проти дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zmina.info/articles/chi_dopomozhe_khimichna_kastracijia_pedofiliv_boroti_sjia_zi_statevimi_zlochunami_proti_ditej/

3. Цюман Т.П., Нагула О.Л. Навчить дитину захищатися: метод. посіб. ВБО «Український фонд «Благополуччя дітей», 2015. 63 с.

4. *Дышлевой А. Ю.* К вопросу о судебно-психиатрической характеристике мужчин с аномалиями психики, привлечённых к уголовной ответственности за совершение педофильных противоправных действий // *Український вісник психоневрології*, 2001. Т. 9, вип. 4. С. 54–56.

5. Авраменко С. М. Розслідування розбещення неповнолітніх : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза, оперативно-розшукова діяльність / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2017. 242 с.

6. Антон Солдатов. Что происходит в голове у педофила? Psychologies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.psychologies.ru/articles/chto-proishodit-v-golove-u-pedofila/>

ЗЛІСНА НЕПОКОРА НА ДЕРЖАВНОМУ КОРДОНІ УКРАЇНИ

Фанчук Т.А.,

*аспірант Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова
м.Хмельницький, Україна*

На державному кордоні України працівники Державної прикордонної служби України складають справи про адміністративне правопорушення не лише на осіб , які незаконно перетнули державний кордон України або порушили прикордонний режим в пункті пропуску чи на державному кордоні України , але й на осіб які не виконали законних вимог працівників державної прикордонної служби.

Для початку потрібно розмежувати такі поняття як опір та злісна непокора законному розпорядженню або вимозі військовослужбовця або працівника Державної прикордонної служби України під час виконання ним службових обов'язків, пов'язаних з охороною державного кордону, суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні чи здійсненням прикордонного контролю в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України або контрольних пунктах в'їзду-виїзду, або члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, який бере участь в охороні державного кордону України.

Відповідно до ст.185-10 КУпАП злісна непокора законному розпорядженню чи вимозі військовослужбовця або працівника Державної прикордонної служби України під час виконання ним службових обов'язків, пов'язаних з охороною державного кордону, суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні чи здійсненням прикордонного контролю в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України або контрольних пунктах в'їзду-виїзду, або члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, який бере

участь в охороні державного кордону України, або ті самі дії, вчинені групою осіб або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за правопорушення, передбачене частиною першою цієї статті.(1)

Опір - це активна фізична протидія здійсненню відповідними працівниками своїх обов'язків. Коло обов'язків, здійсненню яких вчиняється опір, залежить від виду потерпілого, якому вчиняється опір.

Ознаками опору є такі:

а) він полягає в активних діях
б) дії винного полягають у застосуванні до потерпілого фізичної сили
в) дії винного перешкоджають (протидіють) виконанню потерпілим своїх функцій, реалізації повноважень

г) дії винного вчинено під час виконання потерпілим своїх службових або громадських обов'язків. В разі опору для документування факту злочину рекомендую залучити до процесу очевидців, відібравши в них пояснення, або контактний номер телефону, щоб їх можливо було залучити до процесу, як свідків в подальшому досудовому розслідуванні та судовому розгляді.

Якщо особа вчиняє опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, то дана особа буде нести кримінальну відповідальність відповідно ст.342 ККУ.(2)

Непоко́ра ж - це відмова від виконання законних вимог згаданих осіб.

Варто нагадати, що відповідно до ст. 185 Кодексу про адміністративні правопорушення (злісна непоко́ра), таке правопорушення повинно проявлятися у відмові від виконання наполегливих, неодноразово повторених законних вимог чи розпоряджень працівників поліції при виконанні службових обов'язків, або у відмові, вираженій в зухвалій формі, що свідчить про явну зневагу до осіб, які охороняють громадський порядок. Саме це тлумачення є

визнаним і сьогодні. Так, на нього посилається Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 11.10.2011 №10-рп/2011.(3)

Зазвичай, коли працівники Державної прикордонної служби України подають справи про злісну непокору для розгляду до судів першої інстанції суд може закрити справу злісну непокору, у зв'язку з відсутністю складу правопорушення.

Обов'язково потрібно знати, що у протоколі про адміністративне правопорушення передбачене ст. 185-10 КупАП, крім іншого, обов'язково зазначаються:

- дата і місце його складення,
- посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол;
- відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності (у разі її виявлення);
- місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення;
- нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення;
- прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є;
- пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності;
- інші відомості, необхідні для вирішення справи.

При складенні протоколу особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються його права і обов'язки, передбачені статтею 268 КУпАП (знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі).(1)

Враховуючи усі вище зазначенні умови притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення ним злісної непокори працівникам Державної прикордонної служби України адвокат особи, яку

притягують до адміністративної відповідальності чи ж сама особа , яка вчинила дане адміністративне правопорушення не зможе звинуватити працівників Державної прикордонної служби України в перевищенні службових повноважень тобто ст.365 ККУ.(2)

Література:

1.Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.

2.Кримінальний кодекс України : Закон України від 1 вересня 2001. №2341-III (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3.Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 №10-рп/2011.

